

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΚΑΙ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

3. Ἔδος Πατησίων ἀριθ. 3.

Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας διὰ γραμματοσύμου, χαρτονομισμάτων, χρυσοῦ κ τ λ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μαρίου Ὀδσάρ : Ἡ ΚΟΜΗΣΣΑ ΑΡΤΕΜΙΣ, (μετὰ εἰκόνων), μετάφρασις Τ. (συνέχεια). — Α. Πούσκιν : ΠΟΥΛΤΑΒΑ, μετάφρασις Π. Γ. Κοκκόλη. (συνέχεια καὶ τέλος). — Εὐγενίου Μορέ : ΛΕΩΝ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΕΤΤΑ, μετάφρασις Κ. (συνέχεια καὶ τέλος). — Pierre Valdagne : Ὁ ΜΟΝΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣ, ὑπὸ Αἰσώπου.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

προσληρωτῆ

Ἐν Ἀθήναις φρ. 8, ταῖς ἐπαρχίαις 8,50 ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. χρυσῷ 15. Ἐν Ῥωσίᾳ ρούβλια 6.

ΜΑΡΙΟΥ ΟΥΣΣΑΡ

Ἡ ΚΟΜΗΣΣΑ ΑΡΤΕΜΙΣ

[Συνέχεια].

Ὁ ταγματάρχης ἔκρουσε τὸν κώδωνα· παράυτα δὲ ἐνεφανίσθησαν δύο ἄνθρωποι, οἵτινες, εἰς ἓν νεῦμα τοῦ κυρίου των, ὤρμησαν ὅπως μὲ συλλάβωσιν. Ἀπεσπάσθη τῶν χειρῶν των μετὰ τοσαύτης δυνάμεως, ὥστε ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν κατέπεσε ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἰς ἀπόστασιν ἕξ βημάτων. Ἀποθαρρυνθέντες δέ, ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης ἐπιμόνου ἀντιστάσεώς μου, ἐδίστασαν πρὸς στιγμήν· ἀλλ' εἰς ἓν νεῦμα τοῦ κυρίου Μωφέρ, ὤρμησαν καὶ πάλιν ἐναντίον μου· ἡ ἀπελπίσιάν μου τοσοῦτον εἶχε διπλασιάσει τὰς δυνάμεις μου, ὥστε δις ἀπέκρουσα αὐτοὺς ἰσχυρῶς. Συσπειρωθεὶς εἰς τινὰ γωνίαν τῆς αἰθούσης, ἀπέφυγον τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ με περικυκλώσωσιν· ἐπωφεληθεὶς δὲ στιγμῆς τινος ἀναψυχῆς, ὤρμησα πρὸς τὴν ἐστίαν καὶ ἐπανήλθον εἰς τὴν θέσιν μου ταχύς, ὡς ἡ ἀστραπή, ὀπλισμένος διὰ μιᾶς ὀρειχαλκίνου πολυφώτου λυχνίας, τὴν ὁποίαν ἐπέσειον κατ' αὐτῶν τοσοῦτον ἀπειλητικῶς, ὥστε εἰς ἓκ των ἀνθρώπων τοῦ δόκτορος ἐτρέπη εἰς φυγὴν. Εἰς τὸν θόρουσον ἐκεῖνον ἀπαντες οἱ ὑπηρέται ἐτρέξαν· ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἐβλεπον τίποτε· τὸ αἷμα εἶχεν ἀνέλθει εἰς τὴν κεφαλὴν μου καὶ μ' ἐτύφλωσε.

— "Α! ἐνομίζετε ὅτι θὰ μὲ νικήσετε; ἀνέκραξα, ἰδὼν αὐτοὺς ἀμφιρρεπεῖς· ὦ! δυστυχία σας! δυστυχία σας τώρα!... Εἶμαι παράφρων καὶ δύναμαι νὰ σᾶς φωνεῦσω ἀτιμωρητί! Φυλαχθῆτε! ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ εὐρεθῆ ἀντιμέτωπός μου!...

Καὶ ἠτοιμαζόμην νὰ ὀρμήσω κατ' αὐτὸν ἐξέλω εἰς τὴν ὁδόν, ὅτε αἶψά θύρα, ἐφ' ἧς ἐπηρειδόμην, ἠνεώχθη ὀπισθέν μου, ἐκεῖνος δέ, ὁ ὁποῖος πρὸ ὀλίγου εἶχε τραπῆ εἰς φυγὴν, ἔρριψεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου μακρότατον ἐράπλωμα, τὸ ὁποῖόν μοι ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ὄλον σχεδὸν τὸ σῶμά μου... Πρὸς στιγμήν κατεπτοήθη, ἐννοήσας τὴν παγίδα,

εἰς τὴν ὁποίαν συνελήφθη. Ἔβαλα κραυγὴν ἀπελπισμοῦ καὶ τρόμου... εὐρισκόμην εἰς τὰ ἐρέβη τοῦ ἄδου... Ἦτο φοβερόν!... Ἐξ βραχίονες παρέλυσον τὰς δυνάμεις μου, ἐνῶ ἕτεροι δύο μὲ ἔδεον διὰ σχοινίων. Ἐν διαστήματι ὀλίγων λεπτῶν τὸ ἔργον των συνετελέσθη.

Ἐξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐρρηγχομένη ὡς ψυχορραγῶν. Τότε μόνον ἀπέκοψαν ὀλίγον τὸ ἐράπλωμα, ὅπως δυνηθῶ νὰ ἀναπνεύσω.

— "Ἄθλιοι, μὲ δολοφονεῖτε! ἀνέκραξα μανιῶδης.

Χωρὶς οὐδεμίαν νὰ μοι δώσωσιν ἀπάντησιν, ἠτοιμαζόντο νὰ με παραλάβωσιν ἐκεῖθεν καὶ ἐπλησίασαν πρὸς ἐμέ· καίτοι δ' ἐγνώριζον ὅτι πᾶσα ἀντίστασις ἦτο ματαιία, οὐχ ἦττον καὶ τότε ἀκόμη ἀντέστην, ἔρωπ, ὡς ὁ ὄφις, καὶ δάκνων, ὡς ὁ κύων. Πρὸς στιγμήν ἐφοβήθησαν· ἀλλὰ, φεῦ! ὑπέκυψα καὶ πάλιν εἰς τὴν δύναμιν αὐτῶν, ἧτις ἦτο φυσικῶ τῷ λόγῳ ὑπερέτερα τῆς ἰδικῆς μου.

Ἐν τούτοις, ἀφοῦ προσέδεσαν τοὺς ὀφθαλμούς μου διὰ τοῦ ἀποκοπέντος ἐράπλωματος καὶ ἐφίμωσαν τὸ στόμα μου, μὲ ἤγειραν, οὕτωσιν ἐσπαργανωμένον, καὶ μὲ μετέφερον εἰς τὴν ἀμαξάν, ἧτις ἀνέμενεν εἰς τὸ προαύλιον. Ὁ δόκτωρ Σχοῦλτς καὶ ὁ κηδεμῶν μου ἐκάθησαν πλησίον μου.

— "Ἄν μοι ὑποσχεθῆς ὅτι θὰ συνετισθῆς, μοὶ εἶπε μετ' ὀλίγον ὁ κόμης, θὰ σε λύσω διὰ νὰ ἀναπνεύσης ὀλίγον.

Καὶ μοὶ ἀφῆρσε τὸ φίματρον καὶ τὸ κάλυμμα τῶν ὀφθαλμῶν. Ἄλλ' ἐγὼ ἔμενον πάντοτε ἀκίνητος· μία μόνη ἐλπίς μοὶ ἀπέμενεν· ὁ λαθρέμπορος ἔπρεπε νὰ ἦνε ἀκόμη εἰς τὴν θέσιν του· θὰ ἔτρεχεν εἰς τὰς φωνάς μου καὶ θὰ με ἠλευθέρωνεν ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἀπαγωγέων μου, διεγείρων κατ' αὐτῶν τὸν ὄχλον.

Ἄλλ' ἡ ἀμαξα, ἀντὶ νὰ διέλθῃ ἐκ τοῦ μέρους ἐκεῖνου, διηυθύνθη ἀνά μέσον τοῦ δάστους...

Μετὰ ἡμισεῖαν ὥραν ἤμην ἐγκαθειργμένος ἐντὸς κελλίου τινὸς παράφρονος.

ΚΘ'

Δὲν ἐνθυμοῦμαι ποσῶς πᾶν ὅ,τι συνέβη κατὰ τὰς τρεῖς ἐπομένους ἡμέρας. Ἐνίοτε,

νομίζω ὅτι βλέπω συγκεχυμένως εἰς τὸ βάθος δωματίου τινός, τοῦ ὁποῖου τὰ παράθυρά εἰσι κιγκλιωτά, ἀνθρωπὸν τινα ἐξησθημένον, στενάζοντα, βλασφημοῦντα, σπαράζοντα ἐπὶ τινος κλίνης καὶ συνεσφιγμένον ἐντὸς μακροῦ ἐπιχίτωνίσκου. Θέλει ν' ἀποθάνῃ· ἀλλὰ δύο ἄνθρωποι, ἐπιβλέποντες αὐτὸν νυχθήμερα, δὲν ἀφίνουσιν αὐτὸν νὰ θραύσῃ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ τοίχου. Πολλάκις ἀπεπειράθη, ἀλλὰ τὸν ἠμποδίσαν. Ἐχει τοὺς αὐτοὺς μ' ἐμὲ χαρακτηῖρας, τὸ αὐτὸ πρόσωπον, τὴν αὐτὴν φωνήν· ὀνομάζεται Ἀνδρέας Δ' Ὀρβᾶχ... Ἄλλὰ δὲν ἤμην ἐγὼ, καθόσον, διαρκούντος τοῦ διαστήματος τούτου, εἶχον ἐγκαταλείψει τὴν γῆν καὶ περιηγούμην τὸν οὐρανόν, ζητῶν τὴν Ἀρτεμίν, τὴν ὁποίαν ἐνόμιζον νεκράν... Ἄλλὰ δὲν εὗρον ἢ τὴν μητέρα μου, ἧτις ἐκλαυσε μαθοῦσα τὰ βάσανά μου, διότι ἐγίνωσκε καλῶς ὅτι δὲν ἤμην παράφρων...

Δ'

Βιλεγέμ, ἀπηλπίσθη πλέον ὁ ἀτυχῆς Σχοῦλτς πρὸ ὀλίγου κατελήφθη πάλιν ὑπὸ τῶν αὐτῶν συμπτωμάτων ἀπόλεσα πλέον πᾶσαν ἐλπίδα ὅτι θ' ἀνακτήσῃ καὶ πάλιν τὸ λογικόν του. Φοβεῖται!... φοβεῖται, καὶ ἡ ἐκπληξις ἐπαυξάνει τοὺς φόβους του!... Πρὸ δύο ἢ τριῶν ἐβδομάδων αἱ ἐπιστολαὶ μου ἦσαν ἦττον συχναὶ καὶ συντομώτεραι, διότι, ὡς καὶ ἄλλοτε σοὶ εἶπον, ἤμην ἠναγκασμένος ν' ἀφίνω τὸν κάλαμον καὶ νὰ τρέχω εἰς βοήθειαν τοῦ ἀτυχοῦς φίλου μου. Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀπέδιδον τὴν κρίσιν ταύτην εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ φθινοπώρου, τοσοῦτον ὀλεθροῦ πάντοτε διὰ τὰς τεταραγμένας διανοίας. Ἄλλὰ τὴν φορὰν ταύτην ἠθέλησα νὰ δοκιμάσω καὶ ἄλλως. Καθ' ἣν στιγμήν ἐπρόκειτο νὰ ἐπέλθῃ ἡ κρίσις, τῷ παρουσίᾳ καὶ τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ τέκνα του. Καὶ ἐπέτυχον μὲν κατὰ τι, ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι ἦτο τὸ λῆμα, διὰ τὴν ὁποίαν εἰσέτι τρέμω· διότι τὰ ἄθῳα καὶ προσφιλῆ ἐκεῖνα ὄντα ἦσαν μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης τὸ μεσότοιχον, τὸ ὁποῖον εἶχον ἀνεγείρει μεταξύ αὐτοῦ καὶ τῆς παραφροσύνης...

Ἄγωνίζομαι μετὰ θάρρους . . . Ἀλλά, φεῦ! αἰσθάνομαι ὅτι ἐξήντησα ὄλα τὰ μέσα, καὶ ἐν τούτοις ἡ πληγὴ τῆς ἀτυχοῦς ταύτης ψυχῆς αἰμάσσει ἔτι, ὅπως κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας. Φοβεῖται πάντοτε καὶ ἀμφιβάλλει! . . . Ἀλλὰ τί νά σοι εἶπω, φίλε μου; Μήπως καὶ ἐγώ, ὅπως ὁ Σχούλτς, δὲν ὑπέφερον ἄλλοτε τὰς αὐτὰς ἀγωνίας, τοὺς αὐτοὺς φόβους; Ἀλλὰ τότε τοῦλάχιστον ἡ ζωὴ μου διέφερε γλυκεῖα καὶ φαιδρά. . . Εἶχον πλησίον μου τὴν Ἄρτεμιν, ἣτις μοὶ ἔδιδε ζωὴν καὶ ἐλπίδα. . .

Ἄχ! πόσον ἀπεγοητεύθην, Βιλχέλμ. Πολλάκις μοὶ ἔρχεται κατὰ νοῦν ν' ἀφήσω τὸν κόσμον τοῦτον καὶ νὰ πετάξω εἰς τὸν οὐρανόν, ἔνθα θὰ ἐπανεύρω τόσας προσφιλεῖς ψυχάς, καὶ πολλάκις ἡ ἰδέα, ὅτι θ' ἀφήσω μόνον τὸν Σχούλτς, με ἀναχαιτίζει! . . .

Ὑγείαινε, Βιλχέλμ! μετὰ τινὰς ἡμέρας θὰ ἐπαναλάβω τὴν ἱστορίαν μου· ἀπηύδῃσα ἐκ τῶν τελευταίων συγκινήσεων καὶ ἔχω ἀνάγκην ἀναπαύσεως! . . .

Ἐπεται συνέχεια.

**T.

A. ΠΟΥΣΚΙΝ

ΕΘΝΙΚΟΥ ΡΩΣΣΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ

ΠΟΥΛΤΑΒΑ

[Συνέχεια καὶ τέλος]

Ἀλλὰ ποῦ ὁ διοικητὴς εὐρίσκεται; ποῦ εἶναι ὁ σκληρὸς; ποῦ καταπνίγει τὰς τῆς συνειδήσεώς του τύψεις;

Ὁ Μαζέππας σύνορφος καὶ ἄφωνος, κἀθηται ἐν τῷ δώματι τῆς νέας, ἣτις οὐδὲν γινώσκει περὶ τῆς τοῦ πατρὸς τῆς ἐγκαθείρσεως· κλίνει τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς κλίνης, ἔνθα αὕτη κοιμάται, λέγων καθ' ἑαυτόν: «ὁ ἀνόητος Κοκκιού-βης θ' ἀποθάνῃ· οὐδεμία χάρις· ὅσον προσεγγίζω πρὸς τὸ τέρμα, τοσοῦτον αὐστηρότερον συμφέρει πρὸς τοὺς ἐχθρούς μου νὰ προσφέρωμαι, καὶ πρὸς τοὺς ἀποποιοιμένους ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν μου νὰ ὑποκύψωσιν· ὁ συκοφάντης καὶ ὁ ὁμοίος του ἀπολεσθήτωσαν».

Τότε ρίπτων ταχὺ ἐπὶ τῆς κλίνης βλέμμα προσθήσιν:

«ὦ Θεέ! αὕτη τί θὰ γείνη, ὅταν ἀκούσῃ τὴν φρικαλέαν ἀγγελίαν; μέχρι τοῦδε ἄγνοε τὸ πᾶν! ἀλλὰ τὸ μυστικόν δὲν δύναται νὰ κρυβῆ ἐπὶ μακρότερον τοῦ ὀλεθρίου πελέκει· ἡ πτώσις καθ' ἅπασαν τὴν Οὐκρανίαν θ' ἀντηχήσῃ· ἡ φήμη θὰ περιπταται τὴν ἀπαισίαν ἀγγελίαν διασπείρουσα. . . ἤδη βλέπω διὰ τίνα ὁ οὐρανὸς τηρεῖ τὰς αὐστηροτέρας δοκιμασίας. . . μόνος ἐκείνος τὸν κεραυνὸν νὰ προκαλέσῃ δύναται ὅστις μίαν γυναῖκα πρὸς τὴν μοῖραν τῆς δὲν ἤρωσεν. Ἀφροσύνη ἐστὶν ἡ ὑπὸ τὸν αὐτὸν ζυγὸν ὑπόζευξις τολμηροῦ πολεμιστοῦ καὶ δειλῆς δορκάδος. Διέπραξα

μίαν ἀσυνεσίαν, ἤδη ἀποτίω τὴν ποινήν. Ἄπαντα τ' ἀνθῆ ἐκείνα, ἅπερ εὐφρόσυνον τὴν ὑπαρξίν ποιούσιν, αὕτη εἰς προῖκα μοὶ ἀπήνεγκεν, αὕτη περιέστεψε τὸ χαλεπὸν μου γῆρας. . . καὶ τί ἐγὼ τῇ προσφέρω εἰς ἀνταμοιβήν; . . . ποῖον δῶρον τῇ παρσκευάζω; . . . οἴμοι τῷ δειλῷ! . . .»

Καὶ ὁ Μαζέππας τὴν ὠραίαν θεωρεῖ ἡσύχως κοιμωμένην. Τὰ χεῖλη εἰσὶν ἡμίκληιστα, ἡ πνοὴ κανονικῆ· βραδέως ἡ καρδιά παλλεῖ ἐν τῷ χιονώδει ἐκείνῳ στήθει. . . Ἄλλ' αὖριον! . . . ὁ Μαζέππας ἀποστρέφει ἀπὸ τῆς κλίνης τὸ πρόσωπον πρὸ τῆς ἰδέας ταύτης, καὶ με βραδέα βήματα διευθύνεται πρὸς τὸν μονήρη κῆπὸν του.

**

Ἡ νύξ ἐστὶ προαῖα· διαφανὴς ὁ οὐρανός· λαμπροὶ οἱ ἀστέρες. Ὁ ἀήρ ἀπρηκῶς κοιμάται ἐν τοῖς ὀρεινοῖς σπηλαιαῖς. Μόλις ὑποτρέμει τὸ ἀργυροειδὲς φύλλωμα τῶν αἰγείρων. Ἰδέαι ζοφεραὶ ἐγείρονται καὶ περιστρέφονται ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ Μαζέππα. Αἱ τῆς νυκτὸς λαμπάδες τὸν παρατηροῦσι καὶ τὸν κατοπτρεύουσιν, ὡπερ κατασκόπου ὄμματα. Αἱ αἰγεῖροι τεταγμένοι ἐπὶ μακρᾶς σειρᾶς, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν σείουσιν τὴν κεφαλὴν, μεταξὺ τῶν ψιθυρίζουσιν, ὡς ἐν δικαστηρίῳ δικασταί. Ὁ ἀήρ ἐστὶ θερμὸς, ὡς καμίνου φλόξ.

Θρηνώδης κραυγὴ, συγκεχωμένος στεναγμός φαίνεται ἐξερχόμενος τῶν τειχῶν τοῦ φρουρίου. Ἴσως ἦχος ἦν φανταστικός, νυκτοκόρακος βρυγμός, ἡ θηρίου ὠρυγὴ, ἡ τριγμός βασάνων. Ὁ Μαζέππας, συνεργούμενος, ἐν τῇ τεταμένη καὶ πενήτιμῳ κραυγῇ ἐκείνῃ δι' εὐτόλμου ἀπαντᾷ κραυγῆς, μετὰ τῆς πολεμικῆς φωνῆς ἐκείνης, ἣν τοσάκις ἀνύψωσεν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς σφαγῆς καὶ τῆς δόξης, ὅτε κατήρχετο ζωηρὸς εἰς τὴν φοβερὰν συμπλοκὴν μετὰ τοῦ Σκμπιέλα, τοῦ Γαμαλέα, καὶ αὐτοῦ τοῦ Κοκκιού-βη, ἣδη κατηγόρου του.

Ἡ διακυγὴς ἠὼς διαπορφυροῖ τὴν ἀνατολήν· ἀναγεννῶνται αἱ κοιλάδες, οἱ λόφοι, αἱ πεδιάδες· περιχρυσοῦνται αἱ τῶν δασῶν κορυφαί, διαλευκαίνεται ὁ ροῦς τῶν ποταμῶν. Πανταχοῦ εἰσδύει ἡ ἠδεῖα πρωινή κίνησις. Ὁ ἄνθρωπος ἐγείρεται.

Ἡ Μαρία εἰσέτι κοιμάται, καὶ κοιμωμένη ὄνειρεύεται γλυκέως. Αἶφνης, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὕπνου, ἀκούει βῆμα προβατῖνον πρὸς τὴν κλίνην τῆς, καὶ χεῖρα θίγουσαν τοὺς πόδας τῆς. Διανοίγει τὰ ὄμματα, καὶ τ' ἀνακλείει ἀμέσως, θαμβωθέντα ἐκ τῆς εὐφροσύνου ἀντανακλάσεως τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου. Ἐκτείνει μεδιῶσα τοὺς λευκοὺς βραχίονας, καὶ ψιθυρίζει μετὰ συμπληθῶς φωνῆς: «εἶσα! σύ, Μαζέππα!»

Ἄλλ' ὁ ἀπαντῶν δὲν εἶναι ὁ Μαζέππας. . . Θεέ μου! Ἡ Μαρία ἐκπλαγεῖσα θεωρεῖ περίξ καὶ βλέπει. . . βλέπει τὴν μητέρα τῆς!

Ἡ μήτηρ. Σιωπῆ, σιωπῆ, μὴ ἀπολεσθῶμεν ἀμόφτεροι. Ἐνταῦθα λάθρα ὑπὸ τὸ σκότος ἐσῆλθον, ὅπως μίαν χάριν σοὶ ζητήσω. Σήμερον ἔσται ἡ τιμωρία. Μόνη σὺ δύνασαι ν' ἀφοπλίῃς τὸν Μαζέππαν. Σῶσον τὸν πατέρα σου.

Ἡ θυγάτηρ. Τί πατέρα, τί τιμωρία; Ἡ μήτηρ. Πῶς; δὲν γινώσκεις; . . . Καὶ ὅμως δὲν ζῆς ἐν ἐρήμῳ. Ζῆς ἐν ἀνακτόρῳ. Ὄφρεις νὰ γινώσκῃς ὅτι ὁ Μαζέππας δύναται τὸ πᾶν· ὅτι εἶναι ἐκδικητικὸς· ὅτι ὁ Τσάρος τὸν πιστεύει. . . ἀλλὰ καταλαμβάνω· εἰς τὸν Μαζέππαν θυσιάσεις τὴν ἰδίαν σου οἰκογένειαν· κοιμᾶσαι, ἐνῶ ἀναγινώσκειται ἡ τρομερὰ ἀπόφασις· κοιμᾶσαι, ἐν ᾧ ἀκονίζεται ὁ πέλεκυς· κοιμᾶσαι, ἐν ᾧ ὁ δῆμιος ἐγείρει τοῦτον ἐπὶ τῆς τοῦ πατρὸς σου κεφαλῆς! Οἴμοι ὀπόσον ἤδη παραλλάσσομεν! . . . Μετανόησον, φιλτάτη θυγάτηρ! φιλτάτη κυρία, δράμε, πρὸ αὐτοῦ γονυπέτησον, σῶσον τὸν πατέρα, γενοῦ ὁ λυτρωτὴς μας ἄγγελος· εἰς λόγος σου θὰ κάμψῃ τὴν καρδίαν ἐκείνην, ἐν βλέμμα σου θὰ συντροίψῃ τὸν πέλεκυν. . . σπεῦσον, κλαῦσον, ἰκέτευσον· ὁ διοικητὴς δὲν θὰ σοὶ ἀρνηθῇ. . . χάριν αὐτοῦ τὴν τιμὴν ἐλησμοῦνησαι, τοὺς γονεῖς, καὶ τὸν Θεὸν αὐτόν.

Ἡ θυγάτηρ. Τί ἀκούω! . . . Ὁ πατήρ. . . τοῦ Μαζέππα . . . τιμωρία. . . ἡ μήτηρ εἶναι ἐδῶ, εἰς τὸ φρούριον· τοῦτο ἡ μήτηρ με ἰκετεύει. . . ὄχι, ἡ παραληρῶ ἡ ὄνειρεύομαι. . .

Ἡ μήτηρ. Ὅχι, ὄχι πρὸς Θεοῦ· δὲν εἶναι ὄνειρον, δὲν εἶναι παραισθησία. . . Πῶς εἰσέτι ἄγνοεῖς ὅτι ὁ πατήρ σου, ἐκ λύσεως ἀναλισκόμενος, νὰ βαστάσῃ μὴ δυνάμενος τῆς θυγατρὸς τὴν ἀτιμίαν, κατηγόρησε πρὸς τὸν Τσάρον τὸν διοικητὴν, μυρίας ἀποκαλύπτων φιλοδόξους προθέσεις, μυρίας αἰτίαι; ὅτι, τῆς ἀληθείας μάρτυς, ἂν μὴ ἐκ θαύματος τὸν σῶσῃ ὁ Θεός, σήμερον θὰ τιμωρηθῇ διαταγῇ τοῦ ἀντιπάλου του, ἅπαντος παρόντος τοῦ στρατοῦ; . . — ὅτι ἐντοσοῦτῳ κεκλεισμένος διαμένει ἐν τῇ τῶρει τοῦ φρουρίου;

Ἡ θυγάτηρ. Θεέ μου, Θεέ μου! . . . σήμερον! . . . οἴμοι, ἄθλιε πάτερ!

Καὶ ἡ κόρη ἐπανακλίνει ἐπὶ τὴν κλίνην, ὡπερ πτώμα, ψυχρά.

**

Ἡ πλατεῖα γέμει ἀνθρώπων· ἐξαστραπτουσι τὰ δόρατα· ἀντηχεῖ τὸ τύμπανον. Οἱ ἵππεῖς καλπάζουσιν· οἱ πεζοὶ ἐν παρατάξει βαίνουνσι. Τὸ πλῆθος πλημμυρεῖ αἱ καρδίαι παλλοῦσιν.

Ὁ δῆμιος, τὸ θῆμα ἀναμένων, περιπατεῖ ἐπὶ τοῦ ἀτίμου βάρους παίζων. Ὅτε μὲν κταβιβάζει τὸν βαρὺν πέλεκυν καὶ τὸν ἀναπηδᾷ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, ὅτε δ' ἀστεφίζεται καὶ γελά μετὰ τὸ εὐθυμον πλῆθος. Αἱ φωναὶ τῶν γυναικῶν, αἱ λογομαχίαι, τὰ σκώμματα, ὁ ψιθυρισμὸς πανταχοῦ ἐκτείνεται. . . Ἄλλ' ἄλλοις ἄλλοις ἄλλοις ἤδη ἐγείρεται, ὃν βαθεῖα διαδέχεται σιγῇ. Κατὰ διαλείμματα ἐπακούεται ἵππων ποδοβολῆ. Ὑπὸ φρουρᾶς περιστοιχούμενος προβαίνει μετὰ τῶν προεστώτων ὁ ἰσχυρὸς διοικητὴς ἐπὶ μέλανος ἵππου. . . Ἐπὶ τῆς τοῦ Κιέρ ὁδοῦ, ἰδοῦ, ἀναφαίνεται ἀμάξιον. Πάντα τὰ ὄμματα τὰ περίεργα στρέφονται πρὸς ἐκεῖνο.

Ἐν τῷ ἀμαξίῳ ἀκίνητος, πρὸς τὸν Θεὸν διηλλαγμένος, ἐνισχυμένος ὑπὸ τῆς πίστεως· ὁ ἄθλιος Κοκκιού-βης εὐρίσκεται.

Παρ' αὐτῷ δ' ὁ σύντροφός του Ἴσκρας ἡ-
ρεμος μένει καὶ γαλήνιος.

Σταματᾷ τὸ ἀμαξίον· εἰς τὰ νέφη ἀν-
έρχεται ὁ τοῦ θυμιάματος καπνός· προσ-
φθούσιν οἱ ἱερεῖς τὸν τῶν νεκρῶν ἔσπερινόν.
Σιγὰ ὁ λαός δέεται ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν
δυστυχῶν ἐλείνων, οἵτινες δέονται ὑπὲρ
τῆς εὐδαιμονίας τῶν καταδικωτῶν των.
Κατέρχονται ἀπὸ τοῦ ἀμαξίου καὶ ἀνέρ-
χονται ἐπὶ τῆς ἀναβαθμίδος Κᾶμνει τὸ
σημεῖον τοῦ σταυροῦ ὁ Κοκκρού-βης καὶ
ὑπὸ τὴν ἀγχόνην τίθει τὴν κεφαλὴν. Τὸ
πλήθος σιωπᾷ, ὡς περ ὄμιλος φασμάτων καὶ
σκιῶν. Ὁ πέλεκυς ἐγείρεται, συρίζει, καὶ
ἤδη... πίπτει μίᾳ κεφαλῇ. Ἄπασα ἡ πεδιάς
θρηνεῖ... Ἐτέρα κεφαλὴ σφαδάζει παρὰ τῆ
πρώτῃ ἐπὶ τῆς αἰμοφύρτου χλόης. Ὁ δῆ-
μιος, γαυριῶν ἐπὶ τῆ δεξιότητι του, ἀρπά-
ζει ἀπὸ τῆς κόμης τὰς δύο κεφαλὰς, καὶ
τινάσσειν διὰ τοῦ νευρώδους βραχίονος
δεικνύει ταύτας πρὸς τὸ πλήθος.

Ἐξετελέσθη ἡ ποινή. Ἀραιούται τὸ
πλήθος ἀπαθές, διασκορπίζεται, καὶ εἰς
τὰ ἴδια ἐπιστρέφει ἕκαστος λαλῶν περὶ
τῶν ἰδίων συμφερόντων. Κενούται κατὰ
μικρὸν ἡ πεδιάς. Δύο γυναικες τότε, ἐκ
κόπου ἀποκαμοῦσαι, περιελιγμέναι κόνει,
φρίττουσαι, ἀφικνοῦνται ἐπὶ τοῦ θεάτρου
τῆς ποινῆς. «Εἶναι λίαν ἀργά», ταῖς λέ-
γει διαβάτης δεικνύων τὴν διαλυομένην
ἀγχόνην.

Μελανείμων ἱερεὺς ἐδέετο πλησίον, ἐν ᾧ
δύο Κοζάκοι ἐπὶ κάρρου ἔθετον ἔν φέρε-
τρον.

Σκεπτικός καὶ τεθλιμμένος ὁ Μαζέπ-
πας, ἀποχωρίζεται τῆς ἀκολουθίας του
καὶ ἀπομακρύνεται τοῦ καταράτου πεδίου.
Τὸν ταρασσει ἡ ἀπομόνωσις, ἐν ἧ εὐρίσκει-
ται. Οὐδεὶς πρὸς αὐτὸν ἔρχεται. Ἀφρίζων
ὁ ἵππος τὸν ἐπαναφέρει εἰς τ' ἀνάκτορα.
Εἰσέρχεται, καὶ: «ποῦ εἶναι ἡ Μαρία;» εἶ-
ναι ὁ πρώτος του λόγος. Οἱ ὑπηρετὰς τρέ-
μοντες, διατάσσουσιν ν' ἀπαντήσωσι...
Ὁ Μαζέππας, ὑπὸ ἐκπλήξεως τρωθείς, βαί-
νει εἰς τὸ δῶμα τῆς Μαρίας· ἄφωνον τὸ
εὐρίσκει καὶ κενόν. Κατέρχεται εἰς τὸν
κῆπον· ἐδῶ πλανᾷται κ' ἐκεῖ, μεταξὺ τῶν
βάτων, ὑπὸ τὴν σκιαδᾶ, παρὰ τὸ ἰχθυο-
τροφεῖον· οὐδὲν τῆς προσφιλοῦς του ἰχθὺς
ἀνακαλύπτει. «Ἐφυγε!». Προσκαλεῖ τοὺς
πιστοὺς ὑπηρετὰς, τοὺς ταχεῖς φύλακας.
Προστρέχουσιν ὑπὸ τὸ νεῦμα τοῦ κυρίου
των. Οἱ ἵπποι χρεμετίζουσι. Διατάσσου-
νται ν' ἀπέλθωσι μετὰ σπουδῆς, καὶ παρευ-
θὺς ἵπτανται πρὸς πᾶσαν διεύθυνσιν.

Παρέρχεται ὁ πολῦτιμος καιρὸς καὶ ἡ
Μαρία δὲν εὐρίσκειται. Οὐδεὶς ἤκουσεν, οὐ-
δεὶς εἶδε ποῦ αὕτη μετέβη. Ὁ Μαζέππας
τριίζει ἐκ λύσεως τοῦ; ὀδόντας. Οἱ θερά-
ποντες τρέμουσι καὶ σιγῶσι. Μ' ἐξωγκω-
μένην τὴν καρδίαν ἐκ πικρᾶς ἀγωνίας ὁ
διοικητὴς κλείεται ἐν τῷ δώματί του. Παν-
νύχιος ἵσταται ἐγρηγορῶς παρὰ τῆ
κλίνη τῆς ὄραίας, συντετριμμένος ἐκ θλί-
ψεως καὶ τύψεως. Πρωτὰς οἱ διαπεμφθέν-
τες ἀναφάνονται ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον.
Οἱ ἵπποι βίᾳ καὶ μόλις δύναται νὰ βα-
δίσωσιν· οἱ ἱμάντες, αἱ ὀπλαί, οἱ χαλιννοί,
τὰ ἐρίππια εἰσὶ θετραυσμένα, ἐσχισμένα,

κεκαλυμμένα αἵματι καὶ ἀρρῶ. Ἄλλ' οὐ-
δεὶς ἀγγέλλει τι περὶ τῆς Μαρίας.

Ὁ δρόμος τῆς ἐξήφανίσθη, ὡς περ ἀκτὶς
ἐν τῷ αἰθέρι· ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς ἐν ἐξορίᾳ
καὶ ἐρημίᾳ κκτέτριψε τὴν ἀθλίαν ζωὴν.

Γ'

Ἡ θλίψις δὲν ἐμποδίζει τὸν Μαζέππαν
τῆς ἀναπτύξεως τῶν σχεδίων του. Ἐπι-
μένων περὶ τὰς ἐπιχειρήσεις του, ἐξακο-
λουεῖ διαπραγματευόμενος πρὸς τὸν Σουη-
δὸν μονάρχην. Ὅπως δ' ἐπὶ μάλλον τὰς
ἐνδομύχους του καλύψει διαθέσεις κ' ἐξα-
πατήσῃ τοὺς αὐτῷ πιστεύοντας, περιορί-
ζεται ἐπὶ κλίνης καὶ σκαιὰ προσποιεῖται
ἐνύπνια. Περιστοιχίζεται ὑπὸ σμήνους ἰα-
τρῶν, θρηνεῖ, ἐπικαλεῖται τὸν Θεὸν ἐκλι-
παρῶν τὴν θεραπείαν του. Οἱ μὲντοι τοῦ
πολέμου, οἱ πόνοι τῆς ζωῆς τὸν ἤγαγον
εἰς τ' ἄκρα. Ἦδη ἐστὶ πρόθυμος τὸν προσ-
ωρινόν τοῦτον ν' ἀπολίπη κόσμον ἀντὶ τοῦ
αἰωνίου. Ἐπικαλεῖται τὴν ἐπικουρίαν τῆς
ὑπ' αὐτοῦ ὑβρισθείσης θρησκείας, καὶ ἀρ-
χιεπίσκοπος χέει τὸ ἅγιον ἔλαιον ἐπὶ τῆς
λευκῆς κεφαλῆς τοῦ ἐπιόρκου Μαζέππα.

Μάτην ἡ Μόσχα τοὺς ἐπιθυμητοὺς ξέ-
νους ἀναμένει, καὶ κρύφα παρασκευάζει ἐ-
πισήμους τελετὰς πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ Σου-
ηδοῦ, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀρχαίων ἐχθρικών
τάφων. Ἄλλ' ὁ Κάρολος αἰφνης ἐπανα-
στρέψας φέρει τὸν πόλεμον εἰς Οὐκρανίαν.

Ἡ μεγάλη ἡμέρα προσεγγίζει Ὁ Μα-
ζέππας ἐπιστρέφει εἰς τὴν ζωὴν. Ὁ ψυ-
χορραγῶν ἐκεῖνος, ὅστις χθὲς ἔμελλε νὰ
κατέλθῃ εἰς τὸν τάφον, ἰδοὺ ἀνεγείρεται,
ἰδοὺ προκαλεῖ τὸν μεγάλθυμον Πέτρον.
Δράττει καὶ γυμνοῖ τὸ ξίφος πρὸ τοῦ πα-
ρατεταγμένου στρατοῦ του, καὶ ὀρητι-
κὸς καλπάζει εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Δέσνης.
Ὁ πρὸ μικροῦ κεκυφὸς κκὶ θετραυσμένος
ὑπὸ τὸ τῶν χρόνων βάρος αἰφνης ἀνεγεί-
ρεται ὑγιῆς καὶ ρωμαλαῖος, ὅμοιος πρὸς
τὸν πανούργον ἐκεῖνον, ὅστις ἐπέταξε τὴν
βακτηρίαν περικοσμηθεὶς τὴν τιάραν. Τὸ
ἀπίστευτον ἄγγελμα ἵπταται ἐπὶ τῶν
πτερῶν τῆς φήμης. Ἡ Οὐκρανία φρίσσει
ἐξ ἀγανακτήσεως καὶ κράζει: «Αὐτὸς προ-
δίδει τὸν Πέτρον, καὶ ἐξουτελίζει ἀτιμά-
ζων τὰς σημαίας μας πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ
Καρόλου» Ταχεῖα ἡ ἀγανακτήσις, ὡς περ
φλόξ, μεταδίδεται. Ἀνάπτει ὁ ἐμφύλιος
πόλεμος.

Τίς θὰ παραστήσῃ τὴν ὀργὴν τοῦ Πέ-
τρου; Τὸ ἀνάθημα βροντᾷ ἐν ταῖς μητρο-
πόλεσιν· ὁ δῆμιος ἀποτεροῖ τὰς εἰκόνας
τοῦ Μαζέππα. Τὸ ὑπέρτατον συμβούλιον
τὸν ἀποκηρύττει καὶ ἀναγορεύει διαδόχον.
Ἀπὸ τῶν ἐρήμων τοῦ Ἰενισεὶ ἀνακαλεῖ ὁ
Πέτρος τοῦ Κοκκρού-βη καὶ Ἴσκρα τὰς
οἰκογενείας. Σμίγων τὰ δᾶκρυά του μετὰ
τῶν ἰδικῶν των, ταῖς δαψιλεύει εὐνοίαν
καὶ τιμὰς, τίτλους καὶ ἀγαθὰ. Ὁ τοῦ
Μαζέππα ἀνταγωνιστῆς, ὁ εὐτολμος Πα-
λῆς, ἀπὸ τῶν στεππῶν τῆς Οὐκρανίας,
ἔνθα ἐμκρανίετο ἐξόριστος, προσέρχεται
εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Τσάρου. Ἡ ἐπα-
νάστασις, εἰς ἑαυτὴν ἀφειθεῖσα, χαλαροῦται
καὶ ἐξασθενεῖται. Ὁ τολμηρὸς Τσάσελ
καὶ ὁ ἡγεμὼν τῶν Ζαπορόγκων ἀφίνουσι

τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ἰκρίωματος. Καὶ σὺ
θ' ἀποθάνης, ὦ εὐνοούμενε τῆς τύχης,
ἅμα φθᾶσης πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Πουλ-
τάβας.

Ὁ Τσάρος πανστρατιᾷ ἀναζεύγνυσιν εἰς
Πουλτάβαν. Ἐπιπίπτει ὡς περ κεραυνός.
Οἱ δύο στρατοὶ πολιορκοῦσιν ἀλλήλους ἐν
τῷ μέσῳ τῆς πεδιάδος. Οὕτως ὁ μονομά-
χος, ἤδη ἐν διαφόροις μάχαις συμπλα-
κείς, πάντοτε ἐξ αἵματος τρεφόμενος,
προσεγγίζει τὸν ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἀνα-
μενόμενον πολέμιον. Ὁ ἰσχυρὸς Κάρολος
δὲν βλέπει περὶ τὸν Πέτρον τὰ ἐν Νάρβη
διασκορπισθέντα ἀπόλεμα πλήθη, ἀλλ' ἀ-
ναριθμητὰ γεγυμνασμένα στρατεύματα, ἐ-
ξωπλισμένα, εὐκίνητα, καρτερικά, ἀπειλη-
τικά καὶ ἐξαστραπτούσας λόγγας.

Ὁ Κάρολος εἶπεν: «αὐριον ἡ μάχη».
Ὁ ὕπνος βασιλεύει ἐν τοῖς στρατοπέ-
δοις. Ἐν μιᾷ μόνον σκηνῇ ἀκούεται ἔτι
ψιθυρος.

— Ναί, Ὁρλίκ μου, ἀναγνωρίζω ὅτι
ἐσπεύσαμεν πρὸς τὸν Κάρολον συμμαχή-
σαντες. Οὐδὲν ἔχει οὗτος τῶν προτερημά-
των, ἄπερ συνιστῶσι καλὸν στρατηγόν.
Θὰ δυνηθῆ νὰ νικήσῃ δις ἢ τρίς· καλπάζ-
ων νὰ μεταβῆ, ὅπως ζητήσῃ δεῖπνον
παρὰ τοῦ ἐχθροῦ· εὐγενῶς ν' ἀστείευηται
ἐπὶ τῶν πλησίον του ἐρηγνυμένων βομ-
βῶν· νύκτωρ, ἐν σιγῇ βαθεῖα, τὰ ἐχθρικά
νὰ προσεγγίξῃ χαρακώματα· ν' ἀνεγείρῃ
Κοζάκον ἀπὸ τοῦ ἐπιπέσιου του καὶ νὰ τῷ
δαψιλεύσῃ πληγὰς, ἀλλὰ δὲν δύναται ν'
ἀγωνισθῆ πρὸς ἰσχυρὸν καὶ καρτερικὸν ἀν-
τίπαλον· θὰ ἐπεθύμει νὰ διοικῆ τὴν τύ-
χην, ὡς περ τάγμα, μετὰ τὴν κρούσιν τοῦ
τυμπάνου. Εἶναι ἀπερίσκεπτος, ἀνυπόμο-
νος, ἰσχυρογνώμων, ὀργίλος· ἀσοῆτως πε-
ποιθὼς ἐπὶ τῷ ἑαυτοῦ ἀστέρι, κρίνει περιτ-
τὴν τὴν ἐκφρόνησιν· ἐκ τῶν πρώτων ἐπιτυ-
χιῶν ἐκθαμβωθείς δὲν προσέχει εἰς τὴν
πραγματικὴν ὑπεροχὴν τῶν ρωσικῶν δυ-
νάμεων. Γέρων, ὡς εἶμαι, δὲν ἔπρεπε νὰ φανα-
τισθῶ ὑπὲρ ἐνὸς ἀβούλου· ἀρέθην νὰ παι-
χθῶ ἐκ τῆς ἐπιφανείας, ὡς ἄπειρον καὶ
ἀνίσχυρον παιδίον.

Ὁρλίκ. Ἄς ἀναμείνωμεν τὴν ἐκδοσιν
τῆς μάχης. Μένει καιρὸς ἔτι νὰ διαπραγ-
ματευθῶμεν πρὸς τὸν Πέτρον καὶ νὰ ἐπα-
νορθώσωμεν τὸ ἡμέτερον σφάλμα. Ὁ Τσά-
ρος ἠττηθείς ὑφ' ἡμῶν, δὲν θ' ἀποποιηθῆ
τὴν συγγνώμην καὶ τὴν συμμαχίαν του.

Μαζέππας. Οὐχί· εἶναι πολὺ ἀργά. Ὁ
Τσάρος τῶν Ρώσων δὲν δύναται νὰ δια-
λαγῆ πρὸς ἐμέ. Ἦδη ἀπὸ μακροῦ χρόνου
ἀπεφασίσθη ἡ τύχη μου. Πρὸ τοσούτου
χρόνου βράζω ἐξ ὀργῆς κ' ἐκδικήσεως. Ἄ-
κουσον ὅ,τι θὰ σοὶ εἴπω: Ἡμέραν τινὰ
συνέτρωγον ὑπὸ τὰ τείχη τοῦ Ἀζόφφ, ἐν
τῇ σκηνῇ τοῦ ἀγρίου Πέτρου. Ὁ οἶνος ἐ-
κόχλαζεν ἐντὸς τῶν κυπέλλων, καὶ τὸ ἡ-
μέτερον ἐπίσης αἷμα ἔβραζεν ἐκ τῆς δια-
φωνίας. Λέζις κληρὰ διέφυγεν ἀπὸ τοῦ
στόματός μου. Οἱ συμπῶτα ὠχρίασαν. Ὁ
ἐξοργισθεὶς ἡγεμὼν ἀφῆκε νὰ πῶσῃ τὸ πο-
τήριον, καὶ ἀπειλητικὸς ἔσυρε τὸν λευκὸν
μου μύστακα. Νὰ καταπνίξω ἠναγκάσθην
τὴν προσβολὴν ἐκείνην· ἀλλ' ἐν τῇ καρδίᾳ
ὤμοσα ἐκδικήσιν. Τὴν ἐκδικήσιν ἐν τῷ

στήθει ἔθρεψκ, ὡς περ μήτηρ τὸ προσφιλές νήπιον. Ἀνέμενον τὴν κατάλληλον στιγμήν παρέστη. Ἐκδικητὴν ὁ οὐρανὸς τὸν Κάρολοι ἐξέλεξε· τὸ τοῦ Μαζέππα ὄνομα οὐδέποτε θὰ ἐξαλειφθῆ τῆς μνήμης του. Ἡ ἄκानθα τοῦ στέμματός του εἶμαι. Θὰ παρῆδεν εὐχαρίστως τὰς μεγίστας αὐτοῦ πόλεις, τοῦ βίου του τὰς ὠραιότερας ὥρας, ἂν πάλιν ἠδύνατο νὰ μὲ σύρῃ ἀπὸ τοῦ μύστακος. . . Μὰς μένει ἔτι μία ἐλπίς.

Οὕτως ὁ ἀπατεὼν λαλήσας ἐσιώπησε καὶ εἰς ὕπνον κατεκλίθη.

Ἡ νέα ἡὼς λάμπει ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος. Τὰ τηλεβόλα ἤδη κροτοῦσιν ἐπὶ τῶν λόφων καὶ κοιλάδων. Ἀτμός πορφυρόχρους ἀνεγείρεται κυματίζων κατὰ τὸν χρυσιζόμενον ἀέρα ὑπὸ τῶν πρωϊνῶν ἀκτίνων. Τὰ τάγματα συντάσσονται· οἱ σκοπευταὶ διασκορπίζονται κατὰ τὰς λόχμας. Αἱ βόμβαι ἐκρήγνυνται· αἱ σφαῖραι συρίζουσι· τὰ ξίφη ἐκσπῶνται. Οἱ Σουηδοὶ ὑπεκφεύγουσι τὸ πῦρ τῶν χαρακωμάτων· τὸ ἵππικὸν ταλαντεύεται καὶ στρέφει· τὸ ἀκολουθεῖ τὸ πεζικὸν καὶ τὸ ἐνισχύει διὰ τῶν βαρειῶν καὶ πυκνῶν του τάξεων. Ἡ πένθιμος πεδιάς συνταράσσεται καὶ διαφλέγεται πολλαχού· ἀλλ' ἐκ διαφόρων σημείων καταφαίνεται ὅτι ἡ ἄστατος τύχη κατὰ τὴν μάχην ταύτην συναγωνίζεται τοῖς Ρώσοις. Αἱ Σουηδικαὶ σειραὶ, ὑπὸ τοῦ μοσχοβιτικοῦ πυροβολικοῦ ἀποκρουσθεῖσαι, συγχίζονται καὶ πίπτουσι, οἰοῦντι ὑπὸ δρεπάνου θερίζόμεναι. Ὁ Ρόζεν καταφεύγει εἰς τὰς τῶν ὀρέων φάραγγας· ὁ γενναῖος Σλίπενμπακ παραδίδεται αἰχμάλωτος. Οἱ Ρῶσοι τρέπουσι τοὺς Σουηδοὺς καὶ τοὺς διασκορπίζουσι ὀμιληδῶν τῶν σημαιῶν σκοτίζεται ἡ λάμψις, καὶ τῆ ἐπικουρίᾳ τοῦ Θεοῦ τῶν πολέμων, πᾶν ἡμῶν βῆμα πρὸς τὰ πρόσω ἐστὶ θρίαμβος. Τότε ἡ ἐμπνευσθεῖσα τοῦ Πέτρου φωνὴ κραυγάζει: «Θάρος πρὸς Θεοῦ!» Ἐξέρχεται τῆς σκηνῆς του περιστοιχούμενος ὑπὸ ἀξιωματικῶν. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐκ χαρᾶς ἐξαστράπτουσι. Ἡ ὄψις του ἐμποιεῖ τρόμον. Αἱ κινήσεις του εἰσὶ βίαιαι. Εἶναι ὠραῖος, εἶναι φοβερός, ὡς περ ἐξολοθρευτὴς ἄγγελος.

Προσέρχεται ὁ πιστός του ἵππος. Ὁρμητικὸς καὶ ἡμερος φρίσσει ὁ εὐγενὴς ἵππος, μακρόθεν τὸ πῦρ ὀσφραίνόμενος καὶ τὴν σφαγὴν· τινάσσει τὴν χαίτην, ρίπτει σπινθῆρας ἀπὸ τῶν ὀμμάτων, καὶ, ὑπερήφανος διὰ τὸν ἀναβάτην, ὄρμα εἰς τὸ πυκνότερον τῆς μάχης.

Ὁ ἥλιος εἰσέρχεται εἰς μεσημβρίαν καὶ χειμάρρους φλογὸς χύνει. Ἀναπαύονται οἱ πολεμισταί, ὡς περ οἱ θερισταί. Οἱ Κοζάκοι ἐπαναστρέφουσιν. Ἀνασηματίζονται τὰ διασκεδασθέντα τάγματα. Τὰ πολεμικὰ ὄργανα σιωπῶσι. Τὸ πυροβόλον δὲν βροντᾷ ἀπὸ τῶν λόφων. Ἐν τῇ εὐρείᾳ πεδιάδι διαχέεται ἄμετρον ζῆτω. Ὁ Πέτρος φαίνεται εἰς τοὺς στρατιώτας του.

Διέρχεται ταχέως πρὸ τοῦ πλήθους, ὡς περ ἄρης κρατερός καὶ γαλήνιος. Τῷ βλέμματι καταμετρεῖ τὸ ἔδαφος. Ἐν πυκνῷ πλήθει τὸν ἀκολουθοῦσιν οἱ ἐν πάσαις τῆς τύχης ταῖς μετατροπαῖς, ἐν πασὶ τοῖς μόχθοις τῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν πολέ-

μων πιστοὶ του φίλοι, οἱ Σκερμετιέφφ, οἱ Βρούκε, οἱ Βούρ, οἱ Ρέπιν.

Ὁ Κάρολος ἐν τούτοις κεκλιμένος ἐν φορεῖᾳ, φερομένη ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν του, ὠχρός, ἀκίνητος, βαρῶς τετρωμένος ποιεῖται ἀπαρῆμνησιν τῶν δεκατισθέντων στρατῶν του. Οἱ ἀξιωματικοὶ τὸν ἀκολουθοῦσιν. Εἶναι εἰς βαθυτάτην σκέψιν βεβουθισμένος. Ἡ ὄψις του δηλοῖ τὴν ταραχὴν, ἣτις τῷ σπαράσσει τὴν καρδίαν. Θὰ ἐνόμιζε τις ὅτι ἡ ἀπαισία μάχη ἀφῆρσε τὸ αἰσθημα καὶ τὸ λογικόν του. Νεῦει τῇ δεξιᾷ καὶ παρχυτικά οἱ Σουηδοὶ ἐπὶ τῶν Ρώσων ἐφορμῶσιν.

Ὁ αὐτοκρατορικὸς στρατὸς βραδίζει κατὰ τοῦ βασιλικοῦ ἐν μέσῳ φλογῶν καὶ καπνοῦ. Ἀρχεται ἡ μάχη, ἡ μάχη τῆς Πουλτάβας!

Ἐν τῇ τοῦ ἀγῶνος πυρκαϊᾷ, ἐν τῇ τῶν ἀκοντιῶν διαπύρῳ χαλαζῇ, αἱ φάλαγγες ἀντωθοῦνται ὡς περ πύργοι, πίπτουσι ἀπηρηκυῖαι, ἀναπληροῦνται ὑπὸ ἄλλων, αἷτινες καὶ αὐταὶ μετὰ μικρὸν δάκνουσι τὴν γῆν. Τὰ ξίφη διασταυροῦνται. Οἱ φαλαγγίται, ἐνδεδυμένοι σιδήρον, ἵπτανται, ὡς περ νεφέλη θυελλώδης. Ἀντηχοῦσιν οἱ χαλινοὶ, τὰ ξίφη· οἱ ἵπποι δὲ ὀρμῶσιν ἐμμανῶς καὶ κατακόπτωνται. Αἱ μεταλλικαὶ σφαῖραι σωρεύουσιν ἐπὶ πτωμάτων πτώματα, προσπιδῶσι, βρυχῶνται ἐκρήγνυνται, περιστρέφονται ἐν τῇ κόνει καὶ βράζουσιν ἐν τῷ αἵματι. Οἱ Σουηδοὶ, οἱ Ρῶσοι ἀνατρέπονται, τραυματίζονται, κερματίζονται, θερίζονται. Πανταχοῦ βρονταὶ τηλεβόλων καὶ τυμπάνων, θοῆνοι, ὠρυγμοί, καλπασμοί, χρεμετισμοί· πανταχοῦ θάνατος καὶ ἄθης.

Πρὸ τῆς συγχύσεως καὶ τῆς διαταράξεως οἱ ἀρχηγοὶ ἡρέμα παρατηροῦσι τὴν μάχην, κρίνουσι πᾶσαν κίνησιν τῶν στρατῶν, προλέγουσι τὴν ἥτταν ἢ τὴν νίκην ἐκαστῆς ἐφόδου, καὶ συσκέπτωνται χαμηλοφῶνως.

Ἀλλὰ τίς ἐστὶν ὁ πολὺς ἐκεῖνος ἥρωας, ὁ πλησίον τοῦ Τσαρού, ὑποβασταζόμενος ὑπὸ δύο Κοζάκων, ἐκ βαθυτάτου ζήλου διαπλεγόμενος, παρατηρεῖ πεπειραμένῳ ὄμματι τὰς κινήσεις δύο στρατῶν; Δὲν θ' ἀνέλθῃ ἐπὶ τοῦ ἵππου πλέον καὶ ὑπὸ τὴν πρόσκλησίν του δὲν θὰ δράμωσι πλέον οἱ Κοζάκοι πανταχόθεν. Ὁ γηραιὸς Παλέης ἐν τῇ ἐξορίᾳ ἐλευκάνθη καὶ ἤδη ἐγγὺς ἵσταται τοῦ τάφου. Ἀλλὰ διὰ τί οἱ ὀφθαλμοὶ του ἀστράπτουσι; Διὰ τί τὸ τραχὺ του μέτωπον καλύπτεται ὑπὸ σιᾶς ἀγανακτήσεως, μελαντέρας τῆς νυκτός; Παῖον αἰσθημα τὸν ἐξοριζέει; Ἰσως ἐν τῷ καπνῷ διέκρινε τὸν ἐχθρὸν τοῦ Μαζέππαν καὶ πρὸ τῆς φρικώδους θέας τὸ ἀνίσχυρον γῆρας του καταρᾶται. . . Ναὶ ὁ Μαζέππας περιφροντικὸς παρατηρεῖ τὴν μάχην ὑπὸ πλήθους κυκλοῦμενος ἐπαναστατῶν Κοζάκων, ὑπὸ συγγενῶν, πρεσβυτέρων, φυλάκων.

Ἐγγὺς πυροβόλον ρήγνυται. Ἀναστρέφει τὴν κεφαλὴν ὁ Μαζέππας. Καπνίζει ἤδη τὸ ὄπλον ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ Βοϊναρόβσκη. Κοζάκος νεαρός, πληγεὶς θανασίμως, σφαδάζει ὀλίγα βήματα μακρὰν· ὁ ἵππος του, κόνει καὶ ἀφρῶ κεκαλυμμένος,

ἐλευθερωθεὶς, φεύγει δρομαίως· καὶ χάνεται κατὰ τὸ κοκκινίζον πεδίον. Ὁ Κοζάκος ὤρμησεν ἐναντίον τοῦ Μαζέππα, ἐν τῇ χειρὶ φέρων τὸ ξίφος, ἐν τῷ προσώπῳ τὴν ἀπελπισίαν. Ὁ Μαζέππας πλησιάζει τῷ ψυχορραγοῦντι ὅπως τὸν ἐρωτήσῃ, ἀλλ' ἤδη ἡ ψυχὴ ἀρίπτταται. Τὰ σθενούμενά του ὄμματα ὑβρίζουσι τὸν τοῦ Κοκκιούβση δολοφόνον, τὸν ἐχθρὸν τῆς Ρωσσίας, ἡ δὲ παραλυθεῖσα γλῶσσά του ἔτι ἐναρθροῖ τὰς λατρευτὰς συλλαβὰς τοῦ ὀνόματος τῆς Μαρίας.

Παρέστη ἡ τῆς νίκης ὥρα· οἱ Ρῶσοι καταδιώκουσιν, οἱ Σουηδοὶ ὑποχωροῦσιν· ὦ ἔνδοξος στιγμή! ὦ ἔνδοξον θαῦμα! Ποιοῦσι τελευταίαν προσβολὴν καὶ οἱ Σουηδοὶ τρέπονται εἰς φυγὴν. Τοὺς ἐπακολουθεῖ τὸ ἡμέτερον ἵππικόν· ἀμβλύνονται καὶ θραύονται τιτρώσκοντα τὰ ξίφη· οἱ νεκροὶ καλύπτουσι τὸ ἔδαφος ἐν σωροῖς οὕτω συχνοῖς, ὡς περ σμήνη τῶν μελαινῶν ἀκροίδων.

Ὁ Πέτρος μέγα παρατίθεται συμπόσιον. Ἐξ εὐτυχίας καὶ δόξης ἀκτινοβολῶν κάθηται ἐν τῷ μέσῳ. Ἐν μέσῳ τῶν τοῦ στρατοῦ ἐπευφημιῶν προσέρχονται οἱ ἀξιωματικοὶ Ρῶσοι καὶ Σουηδοὶ. Ὁ Πέτρος ὑποδέχεται μετὰ φιλοφροσύνης τοὺς περιδόξους αἰχμαλώτους, καὶ πρόποσιν ποιεῖ εἰς τιμὴν τῶν διδασκάλων του περὶ τὴν ὑψηλὴν τέχνην τοῦ πολέμου.

Ἀλλὰ ποῦ ὁ μάλλον περίβλεπτος τῶν ξένων ἐκείνων, ποῦ ὁ ἐξοχώτερος ἡμῶν διδάσκαλος, ὁ πραγματικὸς εἰσηγητὴς τῆς μάχης, ὃν ὁ Πέτρος τέλος ὑπερέβλεκε κ' ἐτρόπως; Ποῦ ὁ ἄπιστος, ὁ ἀποστάτης Μαζέππας; Διὰ τί ὁ τῆς Σουηδίας βασιλεὺς δὲν ἐκλήθη εἰς τὸ συμπόσιον; Διὰ τί ὁ διοικητὴς δὲν ἤχη εἰς τὸ ἱκρίωμα;

Ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ διοικητὴς ἐριπποὶ φεύγουσιν ὀμοῦ διὰ τῶν ψιλῶν καὶ σιγηλῶν στεππῶν. Τοὺς συνήλωνεν ἡ μοῖρα. Ἡ αἰσχύνῃ, ἡ ὀργῇ, ὁ ἐγγὺς κίνδυνος νέας τῷ μονάρχη παρέχουσι δυνάμεις. Λησμονεῖ τὴν βθεῖάν του πληγὴν. Κεκλιμένη τῇ κεφαλῇ φεύγει, ὑπὸ τῶν Ρώσων διωκόμενος, οὐς μόλις καὶ βίᾳ τὸ θορυβοῦν τῶν ὑπηρετῶν πλῆθος δύναται ν' ἀφήσῃ ὀπίσω.

Τρέχει παρ' αὐτῷ ὁ γέρον Μαζέππας, στρέφων τὴν κεφαλὴν περὶ τὸν εὐρὺν τῆς ἐρήμου ὀρίζοντα. Φθάνουσιν εἰς τινα ἐπαυλιν. . . Διὰ τί ὁ Μαζέππας φρικᾷ; Διὰ τί διέρχεται ταχὺς ἐναντι τοῦ οἰκήματος ἐκεῖνου; Ἰσως ἡ ἄφανος αὐτῆ ἐκείνη, ὁ κῆπος ἐκεῖνος, ἡ πρὸς τὸν λειμῶνα ἀνοικτὴ ἐκείνη θύρα, ἀνακαλοῦσιν εἰς τὴν μνήμην του ἀρχαῖον φρικτὸν συμβάν;

Ὡ συλητὰ παντὸς ἱεροῦ! Ἀναγνωρίζεις τὴν ἄλλοτε τοσοῦτο χαρμώσυνον διαμονὴν ἐκείνην, ἐν ἣ, εὐφρόσυνος ἐξ αἴνου, συνηθῆμεν ἐν μέσῳ εὐτυχοῦς οἰκογενείας; Ἀναγνωρίζεις τὸ ταπεινὸν ἄσυλον, ἔνθα ἔζη ὁ τῆς εἰρήνης ἄγγελος; τὸν κῆπον, ὃθεν τὴν ὠραίαν ἥραππας ὑπὸ ζοφώδη νύκτα; . . . Τὰ ἀναγνωρίζεις;

Ὁ ζόφος διαμαυρίζει τὰς ἐπὶ μῆκος ἐκτεινομένας στέππας τῶν ἀκτῶν τοῦ κυανοῦ Δνιέπερ. Οἱ δύο πλάνητες ἀρχηγοὶ

κείνται ἐπὶ τῆς χλόης μεταξύ τῶν βράχων. Ὁ νεαρός ἤρως κοιμάται ἤρεμος, μὴ μνησκόμενος πλέον τῆς Πουλτάβας. Ἄλλ' ὁ γέρον συντροφός του ἀνησυχεῖ δὲν δύναται ν' ἀπολάσῃ μιᾶς στιγμῆς ἀνάπαυσιν. Αἴφνης φωνή τὸν προσκαλεῖ ὑπὸ τὸ σκότος. Ἀνεγείρεται, παρατηρεῖ· βλέπει φάσμα κλίνον ἐπ' αὐτοῦ δι' ἀπειλητικῆς χειρονομίας. Τρέμει ὡσεὶ εὐρίσκειτο ὑπὸ τὸ ἰκρίωμα. Γυνὴ μὲ τὴν κόμην ἄτακτον, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς φλογεροῦς καὶ κοίλους, ἰσχυρὰ, ὠχρὰ, πελιδνῆ, κατεσχισμένη, ἴσταται πρὸ αὐτοῦ ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τῆς σελήνης.

Μαζέππας. Εἶναι ὄνειρον; . . . τάχα σὺ εἶσαι, Μαρία; . . .

Μαρία. Σιγὰ, σιγὰ, φίλε! Πρὸ ὀλίγου ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ μου μετέβησαν εἰς ὕπνον. . . στάσου. . . εἰμπορεῖ νὰ σὲ ἀκούσωσι. . .

Μαζέππας. Μαρία! Καὺμμένη Μαρία! Ἐλθὲ εἰς τὸν ἐκυτόν σου. . . Θεέ μου. . . τί ἔχεις; . . .

Μαρία. Ἄκουσον, ὦ, τί δολιότης! Τί ἄνοστον μῦθον ἐπενόησαν! Αὐτὴ μοι εἶπε μυστικὰ ὅτι ἀπέθανεν ὁ καὺμμένος ὁ πατήρ μου, καὶ μοι ἔδειξε κρυφίως τὴν λευκὴν του κεφαλὴν. . . ὦϊμέ! . . . Πῶς νὰ ἀπαλλαγθῶ ἀπὸ τὰς συκοφαντίας; ἡ κεφαλὴ ἐκείνη δὲν ἦτο ἀνθρώπου, ἀλλὰ λύκου. . . Αὐτὴ ἤθελε νὰ μὲ γελάσῃ! . . . Πῶς δὲν ἐντρέπεται νὰ μὲ περιπαίξῃ. . . Καὶ διατί μὲ κακομεταχειρίζεται; Διὰ νὰ μὴ ἔλθω μαζὶ σου σήμερον. Θὰ ἦνε ποτὲ δυνατόν;

Ὁ ἐραστής τὴν ἀκούει μετὰ βαθείας συμπαθείας. Ἐν τούτοις ἡ Μαρία, παραφερομένη ὑπὸ τῆς παρεστραμμένης φαντασίας τῆς, ἐξακολουθεῖ παραληροῦσα.

— Ἐνθυμοῦμαι, ἐπανάλαβε, τὴν πεδιάδα ἐκείνην τὴν θουρωδὴ ἐκείνην εὐθυμίαν, τὸν ὄχλον ἐκείνον, τὰς δύο ἐκείνας κεφαλὰς. . . Ἡ μήτηρ μου μὲ ὠδήγει εἰς τὴν ἑορτὴν ἐκείνην. . . Ἄλλὰ ποῦ ἦσο σύ; . . . Διατί τῆς χωρισμένη σου πλανῶμαι εἰς τὴν φρίκην τῆς νυκτός; Πᾶμε εἰς τὸ σπίτι. Γρήγορα! . . . Εἶναι ἀργά. . . Ἄ, τί ἀνόητοι σκέψεις μοὶ ἀναβαίνουσι. . . Σ' ἐπῆρα δι' ἄλλον, καλέ μου γέρον. . . Ἄφες με. Τὸ βλέμμα σου εἶναι τρομακτικὸν καὶ ἐμπαικτικόν. Εἶσαι δυσειδής. . . Ἐκεῖνος εἶναι ὄρατος. . . τὸ βλέμμα του φλέγεται ἐξ ἔρωτος, πνέει χάριν καὶ ἡδονὴν τὸ στόμαχ του· ὁ μύσταξ αὐτοῦ εἶναι λευκότερος χιόνος, ὁ ἰδικός σου κοκκινίζει ἐξ αἵματος· καὶ ἡ κόρη κλαίει καὶ γελά ἀγρίως, κ' ἐλαφροτέρα δορκάδος πηδᾷ, τρέχει κ' ἐξαφανίζεται ἐν τῷ σκότει.

Ἡ σκιά ἠραιούτο. Ἡ ἀνατολὴ ἐβάφετο πορφυρῷ χρώματι. Οἱ Κοζάκοι ἤναπτον πῦρ καὶ ἔβραζον ὀρύζιον. Οἱ ὑπηρεταὶ ὠδήγουν τοὺς ἵππους εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Δνιεπερ. Ὁ Κάρολος ἐγείρεται. «Ἐ, Ἐ! Μαζέππας, ἐγείρου· καιρός ν' ἀναχωρήσωμεν· εἶναι μέρα.» Ἄλλ' ὁ Μαζέππας δὲν ἐκοιμάτο. Ἡ ἀγωνία πιέζει καὶ κόπτει τὴν ἀναπνοὴν του. Ἰππεύει σιωπηρὸς καὶ ἀπέρχεται μετὰ τοῦ μονάρχου. Τρομερὸν ὑπῆρξε τὸ τελευταῖον βλέμμα, τὸ τελευ-

ταῖον χαῖρε τοῦ Μαζέππα πρὸς τοὺς διὰ παντός ἀπολεσθέντας τόπους.

* *

Ἐκατὸν ἔτη παρήλθον. Τί ὑπολείπεται τῶν ὑπερηφάνων, τυραννικῶν βιαιῶν ἐκείνων δυναστειῶν; ἐξηφανίσθησαν, ἀπὸ τῆς ὕψους τῆς γῆς, καὶ σὺν αὐταῖς ἐξέλιπε πᾶν ἴχνος τῶν αἱματηρῶν αὐτῶν ἀγώνων, τῶν δηρώσεων, τῶν κατακτῆσεων των. Σὺ μόνος, τῆς Πουλτάβας νικητῆ, ἀνήγειρας μνημεῖον διαρκὲς τῷ ὀνόματί σου, ἐν τῷ κράτει τῆς ἄρκτου, ὑπὸ σοῦ ἰδρυθὲν καὶ πολιτισθὲν.

Ἐκεῖ, ἔνθα μακρὰ σειρὰ πτερωτῶν μύλων περιβάλλει τὰ ἠρειπωμένα τοῦ Βενδερ περιτειχίσματα, ἐκεῖ, ὅπου τὰ βελάζοντα ποίμνια ἤσυχα πλανῶνται περὶ τοὺς τάφους τῶν ἠρώων, διακρίνονται ἐσκορπισμένα λείψανα καλύβης, ἧς τρεῖς βαθμίδες, ἡμικεχωσμένοι ὑπὸ χώματος καὶ κεκαλυμμένοι ἐκ βρύων, τηροῦσι τὴν μνήμην τοῦ βασιλέως Καρόλου. Μόνος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν του ὁ τολμηρὸς ἐκεῖνος πολεμιστῆς ὑπέστη τὴν ἔφοδον τῶν τουρκικῶν ταγμάτων μεταξύ τῶν τειχῶν ἐκείνων καὶ παρέδωκε τὸ ξίφος, ὡσπερ ὁ Μαζέππας τὴν ράβδον.

Μάτην θ' ἀνεζήτει τις πέριξ τὸν τάφον τοῦ Μαζέππα. Οὐδὲν ἴχνος αὐτοῦ ὑπάρχει. Μόνον ἀπαξ τοῦ ἔτους ἡ ἠχὴ τοῦ ἀρχαίου καθεδρικοῦ ναοῦ ἐπαναλαμβάνει τὸ κατηραμένον ὄνομα.

Τὰ δύο ἀθῶα τοῦ Μαζέππα θύματα κείνται ὑπὸ τὸν αὐτὸν λίθον. Ἡ ἐκκλησία τὰ ὅσθα των ἔθηκε μεταξύ τῶν ὀσθῶν τῶν πιστῶν καὶ δικαίων. Ἡδὴ διατηροῦνται ἐν Δικάνῃ αἱ ὑψηλαὶ δρυς αἱ φυτευθεῖσαι εἰς μνήμην αὐτῶν παρὰ τῶν τεθλιμμένων φίλων.

Ὡς πρὸς τὴν Μαρίαν. . . Ἡ παράδοσις περὶ αὐτῆς δὲν ὀμιλεῖ. Κάλυμμα ἀδιάρρηκτον καλύπτει τὰ παθήματά της, τὰς δυστυχίας της, τὸ τέλος της. Ἄλλ' ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τυφλὸς αἰοῖδος τῆς Οὐκρανίας, ἄδων πρὸ τῶν κατοίκων χωρίου τινος τοὺς ὑπὸ τοῦ Μαζέππα συντεθέντας ὕμνους, ἀναφέρει ἐν παρόδῳ πρὸς τοὺς νεαροὺς Κοζάκους τ' ὄνομα τῆς ἐνόχου καὶ δυστυχοῦς Μαρίας.

Π. Γ. ΚΟΚΚΟΛΗΣ

ΤΕΛΟΣ

ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΜΟΡΕ

ΛΕΩΝ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΕΤΤΑ

[συνέχεια καὶ τέλος].

Ἀπὸ τῆς προτεραίας ἡ Ἰουλιέττα ἦτο παρεσκευασμένη διὰ τὴν σκηνὴν ταύτην, διότι, καίτοι ἡ καρδιά της ἔπαλλε σφοδρῶς, ὁ δὲ σφυγμός της ἦτο ἄτακτος, τὸ πρόσωπόν της ἐν τούτοις δὲν προέδιδε τὴν συγκίνησιν αὐτῆς.

— Λέων, εἶπε διὰ φωνῆς σταθερᾶς, τὸ μέγαρον, ἐν ᾧ εὐρισκόμεθα, εἶναι ἰδι-

κόν μου. Ἐξ αὐτοῦ τοῦ παραθύρου δύνασαι νὰ ἴδῃς τὰς ἀμάξας μου καὶ νὰ ἀκούσῃς τοὺς ἵππους μου χρεμετίζοντας εἰς τὴν αὐλὴν. Ἀπὸ τοῦ προθαλάμου μέχρι τοῦ δωματίου μου θὰ παρατήρησες βεβαίως μέχρι τίνος σημείου φθάνει ἡ πολυτέλεια εἰς τὸ μέγαρόν μου.

— Ἄλλὰ, Ἰουλιέττα. . .

— Αἱ δαπάναι μου ἀνέρχονται εἰς ἑκατὸν χιλιάδας λίβρας κατ' ἔτος· καὶ ἡ πολυτέλεια τῆς ἀμάξης μου μοὶ στοιχίζει. . .

Ὁ Λέων διέκοψε τὴν αἰοῖδον.

— Πρὸς τί αἱ λεπτομέρειαι αὐταί; ἀνέκραξεν· ἂν ἦσαι πλουσία, τόσῳ τὸ καλλίτερον, Ἰουλιέττα μου. Εἰξεύρεις ὅτι καὶ πτωχὴν δὲν θὰ σὲ ἠγάπων ὀλιγώτερον.

— Πιστεύεις, Λέων, ἐξηκολούθησεν ἡ αἰοῖδος, ὅτι τὰ πλοῦτη ταῦτα ἀπέκτησα διὰ τῆς ὑπερόχου ἀξίας μου, καὶ ὅτι τὸ ἄπληστον εἰς τὰ ἄσματά μου πλῆθος πληρώνει τόσον ἀκριβὰ ἕκαστον τόνον τῆς φωνῆς μου;

— Ἄλλ' ὁ πατήρ μας Salvatora μοὶ ὠμίλησε διὰ τὸν πλοῦτόν σου αὐτόν.

— Ὁ πατήρ μου πιστεύει ὅτι πρέπει νὰ πιστεύῃ.

— Δὲν τολμῶ νὰ ἐννοήσω, ἀνέκραξεν ὁ Λέων περιρρέομενος ὑπὸ ἰδρωτός καὶ κάτω νεύων ὑπὸ τὸ ψυχρὸν βλέμμα τῆς γυναικὸς τῶν ὀνειρῶν του.

— Τόλμησε λοιπόν, εἶπεν ἡ Ἰουλιέττα, ἧτις ἀνυπομονοῦσα ἠγέρθη.

— Χάριν, Ἰουλιέττα, ἀνέκραξεν ὁ Λέων, μὴ μὲ ἀφίνης εἰς τὴν σκληρὰν αὐτὴν ἀμφιβολίαν, ἧτις εἶναι χιλιάκις χειροτέρα τῆς πραγματικότητος! Σοὶ ὀμνῶ ὅτι οὐδὲν εἰξεύρω, οὐδὲν ἐννοῶ.

— Λοιπὸν! εἶπεν ἡ Ἰουλιέττα διὰ πνιγομένης φωνῆς καὶ ἀνυψοῦσα τὸ ἡμικαλύπτον αὐτὴν βαρὺ ὕφασμα, ἐννόησον· δὲν εἶμαι πλέον ἡ Ἰουλιέττα ἡ μνηστὴ σου, ἡ Ἰουλιέττα ἡ βοημῆ, ἡ αἰοῖδος τῆς Νεαπόλεως, ἡ παιδίσκη τῶν παραλίων τῆς Βενετίας καὶ τῆς πλκταίας San-Yago· δὲν εἶμαι πλέον ἡ αἰοῖδος τοῦ San-Carlo καὶ τῆς Fenice εἶμαι ἡ Ἰουλιέττα τοῦ Μελοδράματος, ἧτις πωλεῖ τὴν τέχνην καὶ τὴν καλλονὴν της.

— Ἰουλιέττα! ἀνέκραξεν ὁ Λέων.

Ἄλλ' ἐκείνη ἐρυθριῶσα ἀπεμακρύνθη.

— Ἡ καλλονὴ πληρόνεται ἀκριβότερα τῆς τέχνης, εἶπε πικρῶς μειδιῶσα.

Ὁ Λέων ἠθέλησε νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ, ἀλλ' ἡ θύρα ἐκλείσθη. Ἡ Ἰουλιέττα ἀπομακρυνθεῖσα τοῦ Λέοντος ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ τάπητος. Ὁ Λέων οὐδὲν εἶδεν, οὐδὲν ἤκουσεν· ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους ὡς ἄνθρωπος μετανοῶν καὶ κύπτων τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὸ καταθλιβὸν αὐτὸν βάρος. Ἀνεμνήσθη ἐκείνης, ἧτις τῷ συνέτριψε τὴν καρδίαν, καὶ ἀπῆλθε τῆς οἰκίας, ἧς ἡ πολυτέλεια ἐδείκνυε τὸ αἰσχος ἐκείνης, ἦν τόσῳ ἠγάπησεν, ὑποσχόμενος εἰς ἐκυτόν ὅτι θὰ ἔχη τὸ θάρρος νὰ μὴ ἐπανάλλῃ.

Ε'

Ἐν ἔτος μετὰ ταῦτα ἡ Ἰουλιέττα ἐ-

δαπάνα υπέρογκα ποσά διὰ τὴν κατασκευὴν νέου μεγάρου εἰς τὴν *Chaussée-d'Antin*, ἔνθα κατόκησε μετὰ τοῦ γέροντος μελοποιού, ὅστις, βέβαιος περὶ τῆς ἀρετῆς τῆς θετῆς θυγατρὸς του, οὐδόλως ὑπόπτει τὴν ἀπόκτησιν τῆς περιουσίας τῆς.

Πολλὰ παρήλθον ἔτη ὁ Salvatora ἐσκέπτετο σπουδαίως ἢ ἀναβιβάζει ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὸ μελόδραμά του, ἢ ζωὴ τῆς Ἰουλιέττας διέρρεε λαμπρὰ διὰ τὸν κόσμον, εὐτυχὴς διὰ τὸν πατέρα τῆς, θλιβερὰ καὶ ἀπελπιστικὴ δι' αὐτήν. Ὁ Λέων δὲν ἐφάνη πλέον.

Ἄλλ' ὁ γέρον Salvatora ἠσθένησε βαρέως καὶ πᾶσα ἐλπίς θεραπείας ἀπόλωτο.

Ἦτο πέμπτη ἡ ἔτι μετὰ μεσημβριανῶρα ἡ Ἰουλιέττα εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ μελοποιού. Ὁ ἑτοιμοθάνατος τοῦ ὀφθαλμοῦ ἔχων ἡμικλείστους, ἦτο ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς κλίνης του· νοσοκόμος γυνὴ ἠγρύπνει νυκθημερὸν παρ' αὐτῷ.

— Τέκνον μου, εἶπε βλέπων τὴν Ἰουλιέτταν, με εὐρίσκεις καλλιτέρα, δὲν εἶναι ἀληθές;

— Ναί, πάτερ μου, ἀπήντησεν ἐκείνη ἐκπληκτος καὶ πλήρης χαρᾶς διὰ τὴν αἰφνιδίως ἐπελθοῦσαν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τοῦ γέροντος.

— Εἶμαι καλλιτέρα, τέκνον μου, διότι ταύτην τὴν στιγμήν ἐδοκίμασα μεγάλην χαράν.

— Μεγάλην χαράν; ἠρώτησεν ἡ Ἰουλιέττα.

— Ναί, εἶπεν ὁ γέρον, ἀπέθνησκον ἡσυχῶς, ὅταν αἴφνης ἀντήχησεν εἰς τὰ ὦτά μου οὐρανία ἀρμονία. Καὶ ὅμως, Ἰουλιέττα μου, ζῶ ἀκόμη καὶ δὲν εἶναι ψευδαίσθησις, οὐδὲ ὄνειρον· ναί, εἰς τὴν ὁδὸν ἤκουσα βιολίον.

— Βιολίον; ἐπανέλαθεν ἡ Ἰουλιέττα.

— Καὶ οὐδὲν γλυκύτερον ἤκουσα ποτέ ἠρώτων ἐμαυτὸν ἂν ἦναι δυνατὸν καλλιτέχνης τόσῳ ἔξοχος νὰ παίζη διὰ τὸ πλῆθος τῶν ὁδῶν, τὸ ὅποιον διέρχεται χωρὶς νὰ ἐννοῇ. Ὅχι, ποτέ τὸ πλῆθος τοῦτο δὲν θὰ ἀκούσῃ τὸ μελόδραμά μου. Ἀλλὰ πρόσεξον, ἀκούεις; ἀνέκραξεν ὁ γέρον μελοποιός καταρθῶν ἢ ἀνακαθήσει ἐπὶ τῆς κλίνης του, ὅπερ ἠδυνάτει πρὸ ὀλίγου νὰ πράξῃ, καὶ θεωρῶν τὴν Ἰουλιέτταν μετ' ἀρρητοῦ εὐδαιμονίας.

— Ἀκούεις; ἐπανέλαθε.

Ἀληθῶς ἦχοι βιολίου ἠκούοντο. Ἀκουσίως τῆς ἡ Ἰουλιέττα ἀνεμνήσθη τοῦ Λέοντος.

— Ὁ παίζων εἶναι μέγας μουσικός, εἶπεν ἐκείνη.

— ὦ! ναί, ἀνέκραξεν ὁ ἑτοιμοθάνατος, πολὺ μέγας, ὅποια εὐχέρεια, ὅποιον αἰσθημα!... Ρίψε τοῦ χρυσοῖον Ἰουλιέττα.

— Ναί, εἶπεν ἐκείνη. Καὶ λαβοῦσα ἐκ τοῦ γραφείου χρυσοῦ τινὰ νομίσματα ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον.

Ἄλλ' ὡπισθοχώρησε κάτωχρος, ἔντρομος καὶ ἀφῆκε νὰ πέσωσι τὰ νομίσματα ἐκ τῆς χειρὸς τῆς.

— Συνεκινήθη ὡς ἐγώ, ἀνέκραξεν ὁ

Salvatora· εἶναι λαμπρὸν, ἐξαίσιον μὴ ρίψῃς πίποτε εἰς τὸν ἔξοχον αὐτὸν καλλιτέχνην, ἂς ἔλθῃ ἐπάνω, ἂς ἔλθῃ...

— Πάτερ μου... παρετήρησεν ἡ Ἰουλιέττα ὠχρότερα τοῦ θνήσκοντος.

— Θέλω νὰ ἔλθῃ, θέλω νὰ τὸν ἴδω! ἀνέκραξεν ὁ μελοποιός· πρὶν ἀποθάνω θέλω νὰ θερμάνω τὴν χεῖρα μου εἰς ἐκείνην ἐνός παραγωγίζομένου καλλιτέχνου.

Ἡ θαλαμηπόλος, ἰσταμένη εἰς τὴν θύραν, ἀνέμενε τὰς διαταγὰς τῆς κυρίας τῆς.

— Κάλεσέ τον, τῆ εἶπεν.

Ἐν λεπτὸν παρήλθεν οἱ τελευταῖοι ἡχοὶ τοῦ βιολίου ἐδουνοῦντο, ὅτε ἠνεψύχη ἡ θύρα καὶ ὁ μουσικός εἰσῆλθεν.

Ἦτο νεανίας ὑψηλοῦ ἀναστήματος με μελανὴν καὶ μακρὰν κόμην, με ὕγρους καὶ ὑπερηφάνους ὀφθαλμοὺς καὶ μέτωπον περιφροντι. Ἦτο ἐνδεδυμένος με μελανὸν παλαιὸν ἔνδυμα. Διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐκράτει τὸν πλόν του, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας τὸ βιολίον του ὑπὸ μάλης.

Μόλις ἰδοῦσα τοῦτον ἡ Ἰουλιέττα ἐκρύβη.

— Εἶναι ἐκεῖνος, ἐψιθύρισε μετ' ἀπέλπιδος τόνου· αἱ προκισθήσεις μου δὲν με ἠπάτησαν.

Ὁ νεανίας προῦχώρησε διὰ βραδέων βημάτων πρὸς τὴν ὑποδειχθεῖσαν κλίνην· ἀνήγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀφῆκε κραυγὴν. Ἦτο ὁ Λέων καὶ ἀνεγνώρισε τὸν γέροντα Salvatora, ὅστις τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα καὶ ἐζήτηε νὰ τὸν ἀσπασθῇ.

Παρελθούσης τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς χαρᾶς ἤνοιξε τὸ στόμα ἵνα ἐπιπλήξῃ τὸν νεανίαν.

— Ἀχαρίστε, τῷ εἶπεν, ἐγκατέλειψα τὸν γέροντα πατέρα σου καὶ ἀπηνήθησεν τὴν μνηστῆν σου· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ σὲ τιμωρήσῃ καὶ σὲ ἐπανευρίσκωμεν ἐν ταύτῃ καταστάσει. Ἀπατώμαι, Λέων, εἶσαι πάντοτε μέγας καλλιτέχνης, ἀλλ' ὄχι καὶ μεγάλη καρδιά.

Ὁ μουσικός ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν ὡς λέων ὅστις σείει τὴν χαίτην του πληγείς· ἠθέλε νὰ ὀμιλήσῃ, ὅτε εἶδε τὴν Ἰουλιέτταν ὠχρὰν, ἔχουσιν τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων.

Ἠννόησε καὶ ἔκυψε τὴν κεφαλὴν.

— Διδάσκαλε, εἶπε ταπεινῶς, ἐπιπλήξατέ με, διότι εἶμαι ἔνοχος· ἤμην φιλόδοξος, ἐνόμισα ὅτι ἤμην μέγας καλλιτέχνης καὶ ἐτυφλώθην, ὥστε νὰ λησμονήσω σᾶς, ἀγαθὲ πάτερ, καὶ τὴν Ἰουλιέτταν προσέθηκε χυμῆλῃ τῇ φωνῇ, ὥστε τὸ ὄνομά τῆς τῷ ἔκκισε τὰ χεῖλη.

— Εἰς τὴν ἐπιθανάτιον κλίνην μου σὲ συγχωρῶ, εἶπεν ὁ θνήσκων. Ἀλλὰ θὰ δι-ορθώσῃς τὸ λάθος σου, δὲν ἔχει οὕτω, Λέων; Ἡ Ἰουλιέττα σὲ ἀγαπᾷ πάντοτε... πολλὰκις τὴν εἶδον κλαίουσιν διὰ τὴν ἀχαριστίαν σου.

Ὁ Λέων ἠρρυθρίσσε

— Ἀκουσον, ὑπέλαθεν ὁ γέρον, ἀποθνήσκω, καὶ ὅταν σημαίνῃ ἡ ὥρα αὕτη δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον εἰς τὸν ἄνθρωπον ἢ ἀναβάλλῃ διὰ τὴν ἐπαύριον τὰς πράξεις του. Θέλεις νὰ ἀποθάνω εὐτυχῆς, Λέων;

— Διδάσκαλε!

Ἡ Ἰουλιέττα προῦχώρησε καὶ ἐνοῦσα πρὸ αὐτοῦ τὰς χεῖρας:

— Θέλεις, Λέων; τὸν ἠρώτησε.

Ὁ μουσικός οὐδὲν ἀπήντησεν ὁ δὲ Salvatora ἐξηγῶν τὴν σιωπὴν του ὡς συγκατάθεσιν, τὸν ἔσυρε πλησίον του καὶ λαμβάνων τὴν χεῖρα του τὴν ἔφερεν εἰς τὴν τῆς Ἰουλιέττης. Ὁ Λέων ἠθέλησε ἢ ἀντιστῆ, ἀλλ' ἐν ἰκετευτικὸν βλέμμα τῆς Ἰουλιέττης τὸν ἠμπόδισε.

Παρήλθον λεπτά τινα ἐν σιωπῇ· αἴφνης τὸ σῶμα τοῦ θνήσκοντος συνεστάλη, τὰ μέλη του ἐπάγωσαν, ἀφῆκε βαθὺν στεναγμὸν, καὶ ἡ κεφαλὴ του ἔκυψεν ἐπὶ τῶν ὤμων του. Ὁ Λέων καὶ ἡ Ἰουλιέττα τὸν παρετήρουν μετὰ τρόμου. Ὁ Λέων ἠθέλησε ἢ ἀπομακρυνθῆ ἡ Ἰουλιέττα τὸν ἐκράτησεν ἀπὸ τοῦ βραχίονος καὶ ἐγονυπέτησε.

— Χάριν, Λέων! ἐψιθύρισε.

— Δὲν εἶχες οἶκτον δι' ἐμέ, εἶπεν ὁ νεανίας δι' ὑποκώφου φωνῆς.

— Βλέπεις τὰ δάκρυά μου, βλέπεις τὴν μετάνοιάν μου, ἀνέκραξεν ἡ Ἰταλίς· ἐνώπιον τοῦ λειψάνου τοῦ θετοῦ πατρός μας σοὶ ὀρκίζομαι ὅτι δὲν ψεύδομαι.

— Ἀφῆσέ με, εἶπεν ὁ Λέων· τὸ στάδιόν μου καὶ τὸ μέλλον μου κατεστράφησαν, ἀπ' ἧς ἡμέρας εἶδον τὸ αἰσχος ἐπὶ τοῦ μετώπου σου· ἀφῆσέ με εἰς τὴν ἀθλίαν ζωὴν μου. Παίζω τὸ βιολίον διὰ νὰ ζήσω. Ὁ μνηστῆρ τῆς Ἰουλιέττης τείνει τὴν χεῖρα εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ κοιμάται ἐν ὑπαίθρῳ.

— Λέων, ἀνέκραξεν ἡ Ἰουλιέττα, σὲ ἀγαπῶ ἀρκετὰ ὥστε νὰ σὲ ἀκολουθήσω γυμνὸς εἰς τὰς ὁδοὺς, ὡς κατὰ τοὺς χρόνους τῆς νεότητός μας· ἡ φωνὴ μου θὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ μὴ ἀποθάνωμεν τῆς πείνης, ἂν τὸ βιολίον σου δὲν ἐπαρκεῖ διὰ δύο.

— Πῶς! εἶπεν ὁ Λέων μετὰ πικροῦ μειδιήματος, τὴν πολυτέλειαν, ἥτις σὲ περιβάλλει, τὴν δόξαν, ἥτις σὲ μεθύσκει, θ' ἀφήσῃς πάντα ταῦτα διὰ νὰ συνδέσῃς τὴν ὑπαρξίν σου πρὸς τὴν ὑπαρξίν ἀτυχούς πλάνητος, τὸν ὅποιον ὁ κόσμος ἀπωθεῖ καὶ μισεῖ;

— Λέων, ἀπήντησεν ἡ Ἰουλιέττα, αὐριον, ἂν θέλῃς, ὁ πλοῦτος οὗτος ἔσεται πλοῦτος τοῦ πτωχοῦ. Εἴμεθα ἀκόμη νεοί, Λέων, καὶ εἴμεθα καὶ οἱ δύο καλλιτέχναι.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐγένετο λόγος εἰμὴ περὶ τῆς ἀποδράσεως τῆς διασῆμου αἰοῦδου Ἰουλιέττης μετὰ τινος πτωχοῦ βιολιστοῦ τῶν ὁδῶν, τοῦ οἵου τόσῳ ἐμκανῶς ἠράσθη, ὥστε νὰ ἐγκατελείψῃ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς εἰς τὸ θέατρον τοῦ Μελοδράματος, πληρώσασα ὑπέρογκον ποσόν. Ὁ δὲ ἔλεγον, διέταξε νὰ πωλήσωσι τὸ μέγαρον, τοὺς ἵππους, τὰς ἀμάξας καὶ πάντα αὐτῆς τὰς ὑπάρχοντα ὑπὲρ τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων. Προσέθετον μάλιστα ὅτι ὠρκίσθη νὰ μὴ ἐπανέλθῃ ποτέ εἰς Παρισίους, καὶ ὅτι ἤδη ἐταξείδευεν εἰς Ἰταλίαν ἄδουσα εἰς τὰ κερφεῖα, τὰ ἐστιατήρια καὶ τὰς δημοσίας πλατείας.

Ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε τὴν μεταμέλειαν ἐπὶ τῆς γῆς· οὕτω σώζονται αἱ ἀπωλωλυταὶ ψυχαὶ ἐν τῷ κόσμῳ, αἵτινες, αὐξηθεῖσαι διὰ τοῦ ἔλεους, μεγαλύνονται διὰ τοῦ ἔρωτος.

K.

ΤΕΛΟΣ

PIERRE VALDAGNE

Ο ΜΟΝΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣ

Ἐπιπτε ραγδαία βροχή, ἐνῶ ὁ Πέτρος Νερούλης ἀνῆρχετο τὴν ὁδὸν Σταδίου. Ἐτουρούριζε τὸ λινὸν καὶ λεπτὸν παντάλονι του ἢν ἀκατάλληλον ἵνα προφυλάξῃ τὰς ἰσχνὰς κνήμας του ἀπὸ τοσοῦτου ψύχους· τὰς χεῖράς του μελανὰς καὶ παγωμένας πλέον ἐσπριγγεν εἰς τὸ στῆθος του περιτυλισσῶν αὐτὰς διὰ τῶν ἄκρων τοῦ ἐπενδύτου του, ρυπαροῦ καὶ διατρήτου. Τὴν κεφαλὴν του ἐκάλυπτε πῖλος μὴ διατηρῶν σημεῖα τοῦ πρώτου σχήματος ἢ χρώματός του. Ἐστρε βραδέως τοὺς πόδας περιβεβλημένους ὑποδήματα λίαν κομψὰ, περισυναγαγῶν αὐτὰ ἐν τῇ ὁδῷ, τὰ ὅποια ἄλλοτε θὰ ἐπέδεικνυεν ἐν αὐταρσκειᾷ ὁ πρῶτος κάτοχός των ἐν περιλαμπῇ αἰθούσῃ χοροῦ.

Ὁ Πέτρος Νερούλης ἐπλανᾶτο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τυχαίως. Ἡ νύξ εἶχεν ἐπέλθει, διότι ἦν ἤδη ἡ ἕκτη ὥρα τοῦ Δεκεμβρίου μηνός. Ἀπὸ πρωίας, ὡς ἔκαμε καὶ τὴν προτεραίαν καὶ τὴν πρὸ ταύτης, ἔτρεξε δεξιᾷ, ἀριστερᾷ, ἀναζητῶν ἐργασίαν ἀλλὰ δὲν εὔρεν. Αὐτὴν ὅμως τὴν φορὰν εἶχε τρία μόνον πεντάλεπτα εἰς τὸ θυλακίόν του, καὶ τὴν αὐριον θὰ ἔμενε χωρὶς κατοικίαν, διότι ὁ οἰκοδεσπότης τῆς τρύπας του, ἐπειδὴ δὲν ἐπληρώνετο, ἤθελε τὸν ἀποβάλλει.

Ὁ Πέτρος Νερούλης δὲν εἶχε φίλους· ἦτο σκαῖός· ἐφαίνετο ὑπερήφανος καὶ δὲν ἔπιπε, διότι πράγματι ὁ αἶνος τὸν ἔβλαπτεν. Ἦτο ἀναιμικός, καταβεβλημένος ἤδη, μόλις εἰκοσιτριετής, ἐκ τῶν πολλῶν στερήσεων καὶ τῆς κοπιώδους ἐργασίας.

Παιδίον ἔκθετον, οὐδεμίαν ἐτήρησεν ἀνάμνησιν τῆς νεότητός του. Τοῦτο μόνον ἐνθυμῆτο ὅτι, ὀκταετῆς τὴν ἡλικίαν, ὑπὸ τῆς πείνης βιαζόμενος ἐξετέλει τὸ ἔργον μικροῦ ἀχθοφόρου εἰς τὴν ἀγορὰν. Εἰς κανὲν ἐργαστήριον ποτὲ δὲν ὑπῆρξε μαθητευόμενος καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν ἔργον ἐγνώριζε. Τὸν μετεχειρίζοντο διὰ τὰς βαναυσωτέρας ἐργασίας, ὅταν ἐτύγγανε νὰ τὸν μεταχειρισθῶσι. Τὰ κόκκαλά του ἔτριζον ἐκ τοῦ βάρους τῶν φορτίων, ὅτε δ' ἐπέστρεφεν εἰς τὴν καλύβην του ἐπιπτε κατάκοπος καὶ βήχων ἐπὶ τοῦ στρώματός του χωρὶς νὰ κάμῃ τίποτε.

Ἦδη δέ, καὶ ἡ εὐτελής αὕτη ἐργασία ἢ ὅποια τοῦ κατέστρεφε τὴν υγείαν, δὲν ὑπῆρχε. Στους πέντε δρόμους καὶ μετὰ τρεῖς πεντάραις! Καὶ ὅμως ἦτο τίμιος καὶ ἠγάπα τὴν ἐργασίαν ἀλλ' ἀτυχῶς δὲν εἶχε τακτικὴν καμμίαν. Μ' ὅλα δὲ ταῦτα τὸ πρόσωπόν του οὐδὲν παράπονον ἐξέφραζεν,

ἀπ' ἐναντίας ἐφαίνετο ἤρεμος καὶ γλυκὺ· εἶχε γεννηθῆ νὰ ὑποφέρῃ ἀγογγύστως.

Ὁ Πέτρος, ἄλλως τε, ἦτο δειλὸς καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν ἐνέπνεεν ἐμπιστοσύνην· ἐλάλει σιγά, ἦτο ὑπερήφανος καὶ δὲν ἐπροκάλει τὴν συμπάθειαν. Εἰς τὴν πρώτην γενομένην αὐτῷ ἄρνησιν ἀπεμακρύνετο ἐπὶ πλέον ἀπελιπιζόμενος. Ἦτο φιλάσθενος, καχεκτικός καὶ ἄσχημος, πολὺ ἄσχημος· τὸ ὄχρὸν καὶ ὀστεῶδες πρόσωπόν του ἔφερεν ἴχνη χοιράδων καὶ ὀλίγας τρίχας ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐσπαρμένας. Ἐκρύπτετο πάντοτε ὡσὰν εἰ ἐγνώριζε τὴν ἀσχημίαν του. Τὰ ὄμματα του ὅμως ἀντανέκλων καλοκαγαθίαν μεγάλην· οὐδένα ποτὲ ἐμίσησεν ἢ ἐφθόνησε.

Κάποτε ὅμως, ὅταν ἔβλεπε νὰ διέρχεται πρὸ αὐτοῦ χαριτωμένον ζεῦγος, ἐλυπεῖτο, διότι αὐτὸν μέχρι τοῦδε δὲν τὸν ἠγάπησαν. Καὶ βέβαια ποῖος ἤθελε τὸν ἀγαπήσει; ποῖος ἤθελε νὰ βλέπῃ τόσῃ χλωμὴν μορφήν καὶ ν' ἀκούῃ πάντοτε ἐκείνον τὸν αἰώνιον βῆχά του; Αὐτὸς βέβαια θὰ ἦτο τρυφερός, ἀρρωσιωμένος, καλός, πολὺ καλός, ἀλλὰ ἡ γυναῖκες δὲν θέλουν τέτοιους ἀνδρας.

Καὶ ἐβαδίζε κατάμονος διὰ τῶν ἐρήμων ὁδῶν, ψυχόμενος ὑπὸ τοῦ κρύους καὶ βλέπων τὴν σκιάν του σχηματιζομένην ὑπὸ τοῦ ἀερίοφωτος ὅτε μὲν ἐπὶ τῶν τειχῶν ὅτε δὲ κατὰ γῆς, καὶ πάντοτε ἀκολουθοῦσαν αὐτόν.

— Μπᾶ! ἔλεγε μεγαλοφώνως, τί κουτὸς ποῦ εἶμαι. Ἐπρεπε νὰ μεθύσω, τοῦλάχιστον θὰ ξεχνούσα τῆς λύπαις μου.

Εἶτα ἐσκεῖθη τὰ τρία πεντάλεπτά του καὶ μειδίαμα θλιβερὸν ἀνῆλθεν ἐπὶ τὰ χεῖλη του. Ἐστῆ. Ποῦ ἦτο; Εὐρίσκετο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ *Φιλελλήνων*. Ἐὰν ἔστρεφε δεξιᾷ θὰ ἐβαδίζε πρὸς τὴν *Πλάκα*, ὅπου ἦν ἡ τρώγλη του· θὰ ἐκοιμάτο ἀκόμη ἀπόψε. Αὐριον ὅμως; Αὐριον πάλιν ἤθελεν ἐπαναρχίσει τὰς ἀναζητήσεις του, θὰ ἐφύλαττε τῆς τρεῖς πεντάρεις του· ἄλλως τε δὲν ἐπείνα ἐκείνην τὴν ἐσπέραν.

— Ἄν ὅμως ἐχίονιζε, ἐσκέφθη, θὰ μ' ἔπερναν νὰ καθαρίσω τοὺς δρόμους.

Καὶ ἐπανέλαβε τὸν δρόμον του, ἀλλὰ παρετήρησεν ὅτι κάτι τι ἦτο πλησίον του καὶ τὸν ἐπερίμενε. Διέκρινεν ἐν τῷ σκότει καὶ εἶδεν ὅτι ἦτο κύων. Τότε ἐνθυμήθη ὅτι πρὸ πολλοῦ ὁ κύων· οὗτος τὸν ἠκολούθει. Κατ' ἀρχὰς δὲν τὸν ἐπρόσεξε, συντετριμμένος, ὡς ἦτο, ὑπὸ τὸ βῆρος τῆς δυστυχίας του.

Τώρα, ἔβλεπεν ἕνα ζῶον κάθυγον, μετὰ μακρὰ ξανθὰ μαλλιά του κολλημένα ἐπὶ τοῦ σώματος, τὰ ὅσα κάτω, καὶ μετὰ ὑφὸς κλαυθμηρὸν καὶ ἀξιοθρήνητον.

Ἦν μικροῦ ἀναστάματος καὶ ἐσπευδεν ἀκολουθῆν τὰ βήματά του· ἰστάμενος ὅτ' ἐκείνος ἴστατο καὶ ἐπαναρχίζων τὸν δρόμον του ὅτε καὶ αὐτός.

Ὁ κύων, τὴν οὐρὰν ἔχων κάτωθι τῶν σκελῶν, ἤγειρε τὰ παραπονετικὰ ὄμματα του καὶ τὸν παρετήρει πλήρης θλίψεως.

— Κακόμοιρο! τί ἀνόητο ποῦ εἶσαι γὰρ ν' ἀκολουθῆς ἕναν ἀνθρώπο ὡς ἐμέ! Καί' γὰρ, καὶ σύ, εἴμαστε στὴν ἴδια κατη-

γορία, βλέπεις. Ἐλα πήγαινε, πήγαινε γκατὶ μετὰ κείνους καὶ λυπούμαι...

Καὶ τὸν ἀπώθησε διὰ τῆς χειρός. Ὁ κύων ἐστάθη, πάντοτε πρὸς αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτεῖ βλέπων. Τὸ βλέμμα του ἐξέφραζε τι ἐπιπληκτικὸν καὶ παραπονετικὸν. Μετὰ τινὰ βήματα ὁ Πέτρος ἐστοάφη νὰ ἴδῃ, καὶ ὁ κύων ἔδραμε πρὸς αὐτόν.

— Ἄς δούμε, εἶπε, τί ζητᾷς τοῦτο τὸ σκυλάκι ἀπὸ μένα. Πρέπει νὰ μάθῃς, καὶ μόνον μου, πῶς ἐγὼ νὰ φάω ψωμί δὲν ἔχω καὶ πῶς αὐριον θὰ κοιμηθῶ στοὺς δρόμους. Τὰ σκυλιὰ δὲν ἐγίνηκαν γὰρ τοὺς φτωχοῦς καὶ τοὺς δυστυχεῖς, τὸ ξέρεις; Λοιπὸν πήγαινε, φεύγα γκατὶ, ἂν κἀθῆμαι ἔτσι καὶ σὲ κυταζῶ, δὲν θὰ μοῦ βραστᾷξῃ ἡ καρδιὰ καὶ θὰ σὲ πάρω.

Εἰς τὴν λάμπιν ὅμως τοῦ ἀερίοφωτος, ὁ Πέτρος διέκρινε κάτι τι λάμπον εἰς τὸν τράχηλον τοῦ ζῶου, ὑπὸ τὰς καθύγρους τρίχας του. Τῷ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα ὅτι ἐπὶ τοῦ περιδεραίου τοῦ κυνός θὰ ὑπῆρχε γραμμένη ἢ διεύθυνσις τοῦ κυρίου του. Θὰ τὸ ἐπήγαινε καὶ πιθανὸν νὰ τοῦ ἐδιδαν κάτι τι γὰρ τὸν κόπον του.

Ἴσως 10 καὶ 20 μάλιστα δραχμάς. Θὰ ὑπῆρχε βέβαια καμμία εἰδοποίησις εἰς τὰς ἐφημερίδας.

Τότε ὁ Πέτρος τὸ ἐφώνησε. Δειλόν, φοβούμενον ἔτι, τὸ ζῶον ἐπλησίασε· ἐκίνει σιγαλὰ τὴν οὐρὰν του μὴ γνωρίζον ἂν ὁ ἀνθρώπος αὐτός ἦτο καλὸς καὶ δὲν θὰ τὸ ἐκτύπα. Ὁ Πέτρος τὸ ἐπῆρεν εἰς τὰς χεῖράς του καὶ ἐζήτησε ν' ἀναγνώσῃ ἐπὶ τοῦ περιδεραίου του.

Ἦτο πολὺ κομψὸς ὁ λαίμοδετῆς αὐτός· βελούδον κόκκινον μετὰ τρία ἀργυρᾶ μικρὰ κωδώνια. Εἰς τὸ μέσον εὐρίσκετο προσηρτημένη μικρὰ, ἀργυρᾶ ἐπίσης, πλάξ φέρουσα χαραγμένον εἰς κομψὰ γράμματα τὸνομα τοῦ κυνός. «Ἐκνθούλα».

— Ἄ εἶσαι σκυλίτσα, εἶπεν ὁ Πέτρος, καὶ ἠθέλησε νὰ τὸ ἀποθήσῃ πάλιν κατὰ γῆς, ὅτε ἠσθάνθη ὅτι τὸ ζῶον ἠύχαριστεῖτο ἐκ τῆς σχετικῆς θερμότητος τῆς ἀναπτυσθείσης ἐκ τῆς προστριβῆς του πρὸς τὸ σῶμά του. Τὸ βλέμμα τῆς κυνός συνῆντησε καὶ πάλιν τὸ τοῦ Πέτρου... οἱ δύο δυστυχεῖς φαίνεται ἠννοήθησαν καὶ ἀντήλλαξαν ἀγνωῶ τινὰ ὑπόσχεσιν ἀγάπης, βοήθειας, καὶ ὑποστηρίξεως διὰ τὴν τόσῃ πικρὰν ζωὴν. Ὁ Πέτρος τὴν ἐκράτησεν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ ταχὺς ἤδη ἐσπευδεν εἰς τὸ κατάλυμά του ὅπως θερμάνῃ καὶ θρέψῃ τὴν ριγοῦσαν φίλην του.

Ἐτρεχε καὶ σιγαλὰ, σιγαλὰ, ὠμίλει.

— Καὶ στὸ κάτω τῆς γραφῆς! γκατὶ ὄχι; Ὅθι μὲν κἀμὴς συντροφιά. Δὲν εἶσαι πολὺ μεγάλη καὶ δὲν θὰ τρώῃς πολὺ, δὲν εἶν' ἔτσι; Καὶ ἐπειτα εὐὸ θὰ μ' ἀγαπήσῃς... δὲν θὰ βλέπῃς ἂν τὰ ρουχᾶ μου εἶναι φτωχικά· ὁ σκύλος πάντα τὸν ἀφέντη του ἀγαπᾷ, δὲν θὰ σοῦ φαίνωμαι ἄσχημος. Τί καλὰ, τί καλὰ, θὰ ἔχω κάποιον ποῦ θὰ τοῦ μιλῶ· δὲν θὰ ἦμαι μόνος, κατὰμονος μετὰ τὴν δυστυχία μου. Νόστιμο κι' αὐτό, μὲ φαίνεται ποῦ μὲ δίνει θάρρος... Ἐκνθούλα!

Ἡ κύων ἤγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκί-

νησε τὴν οὐρανὸν της. Προστατευομένη ἤδη ἐφαίνετο εὐτυχής. Τὸ ἐνστικτὸν τὴν ὠδήγησε νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἦτο καλός.

— Καμμιά 'μέρα, σκυλίτσα μου, θὰ μοῦ γεννήσῃς καὶ μικρά, ἔ, δὲν εἶν' ἔτσι; Ὅτ' ἀχῶ σὰν οἰκογένειά μου, γκατὶ δὲν ἐμπορῶ ν' ἀποκτήσω ἄλλην.

'Εγέλα ἤδη καὶ ἤστεινέτο μετὰ τὴν σκυλίτσα του, διότι τὸ εἶχε ἀποφασίσει πλέον. Τὴν ἐπῆρε, ἀφοῦ οἱ κύριοί της, οἱ ὅποιοι κατὰ τὰ φαινόμενα ἦσαν πλούσιοι, τὴν εἶχον ἐγκαταλείψει.

Μετὰ τὰ τρία πεντάλεπτά του ἠγόρασε ψωμί' ἐφαγεν ὀλίγον αὐτὸς, ἔδωκε καὶ τῆς Ἐκνθούλας ἢ ὅποια ἀπεκοιμήθη κατὰ σκοπὸς πλέον ἐπὶ τῆς κλίνης του.

'Απὸ τοῦδε ἡ ζωὴ τοῦ Πέτρου ἤρχιζε νὰ ἔχῃ ἐνδιαφέρον τι. Τὴν ἐπαύριον ἐγερεθῆς τῆς κλίνης εἶδε τὴν Ἐκνθούλαν σκιρτῶσαν ἐκ χαρᾶς, τρέχουσαν ἄνω καὶ κάτω, ἐρευνῶσαν εἰς πᾶσαν γωνίαν ἵνα λάβῃ γνωριμίαν τῆς νέας κατοικίας της. Τὴν ἐκάλεσε δι' ἐνὸς πληθήματος αὐτὴ ἔσπευσε, ἐκάθισε παρ' αὐτῆς καὶ τῷ ἔλειχε τὸ πρόσωπον. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ Πέτρος εὗρεν ἐργασίαν. Κατ' ἀρχὰς τὸν ἀπεδίωξαν καὶ ἐκεῖθεν, ἀλλ' αὐτὸς εἶχε πλέον θάρρος καὶ ἐπέμεινε, ἕως οὗ τέλος τὸν ἐδέχθησαν. Ἐσκέπτετο ἤδη ὅτι δὲν ἦτο μόνος καὶ ἐφρόντιζε καλλίτερον. Εἶχε οἰκογένειαν. Ὁ Πέτρος ἦν εὐτυχής. Σχολάζων τὴν ἔκτιν ἀπὸ τὴν ἐργασίαν του, ἔτρεχεν εἰς τὸ δωμάτιόν του ἀμέσως, διότι ἐγίνωσκεν ὅτι ἡ σκυλίτσα του τὸν ἐπερίμενε, ἀνυπόμονος νὰ ἐξέλθῃ, τρελλή διὰ νὰ τὸν ἴδῃ, πηδῶσα περὶ αὐτὸν καὶ ἐκδηλοῦσα τὰ φιλικὰ της αἰσθημάτα. Τόσῳ καλὸς ἦτο πρὸς αὐτὴν, τόσῳ γλυκύς, ὥστε ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους τὴν ἐκράτει εἰς τὰ γόνατά του καὶ τῆς ὠμίλει ὁ δυστυχὴς Πέτρος ὁ ὅποιος δὲν εἶχε φίλους. Ἐφθάνον αἱ πρῶται ἡμέραι τοῦ ἔαρος καὶ ὁ Πέτρος ἠθέλησε νὰ ἐκτελέσῃ ὑπόσχεσιν δοθεῖσαν πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν φίλην του.

'Εσκέφθη νὰ τὴν ὀδηγήσῃ εἰς τὸν κοινὸν περιπάτον, ἔξω εἰς τοὺς Στύλους.

— Ἐσύρεις, Ἐκνθούλα μου, τῆς ἔλεγε, σήμερα θὰ πάμε περιπάτο μαζὺ μετὰ τὸν καλὸ κόσμον θὰ δούμε ὠραία φορέματα, ὠραίας κυρίας, ἀμάξας καὶ τόσα ἄλλα πράγματα. Ἐὰν θὰ τρέχῃς ἐμπροστὰ μαζὺ μετὰ τὰ ἄλλα τὰ στολισμένα σκυλάκια, στοιχηματίζω πῶς δὲν θὰ ἴσῃαι ἢ περὶ ἀσχημῆ. Ἐκεῖ θὰ λάμπῃς ὄχι ὅπως στὴν γειτονιά μας ποῦ ὅλοι οἱ σκύλοι εἶνε λερωμένοι. Καὶ γὰρ θὰ ἴσῃαι εὐχαριστημένος. Ὅτ' αὐτὸς εὖρω καὶ ἕνα σύζυγον. "Ε; Τί λές;

Καὶ ἡ Ἐκνθούλα αἰσθανθεῖσα ἑαυτὴν εἰς μέρη ἀπὸ πολλοῦ γνωστά της, ἤρξατο ἐκδηλοῦσα τὴν χαρὰν της διὰ σκιρτωμάτων καὶ ὑλακῶν.

'Εφαίνετο ὡς ἀριστοκρατικὴ κυρία εἰς τὸν κύκλον της.

'Ὅλοι τὴν ἐθαύμαζαν. Ὁ δὲ Πέτρος Νερούλης μετὰ τὰ εορτάσιμα ἐνδύματά του ἐτάχυνε τὸ βῆμα, ὅπως πάντοτε εἶνε εἰς καταλλήλῳ ἀπόστασιν.

— ὦ, τί κομψὸν σκυλάκι! ἐπανελάμβανον πάντες.

Πόσον ἡὐχαριστεῖτο ὁ Πέτρος! Γέρων τις κύριος, σοβαρὸς τὴν ὄψιν καὶ τὴν ἐνδυμασίαν, πλούσιος ὡς ἐφαίνετο, κρατῶν ἀπὸ κομψῆς ἀλύσεως δεδεμένον μέλαν κυνάριον, τῷ ἀπέτεινε μάλιστα καὶ τὸν λόγον.

'Ἄλλ' αἶφνης ἀποτόμως γραῖα τις κυρία καὶ καλοενδυμένη ἐγερεθῆσα ἀπὸ τοῦ καθίσματός της ἐπλησίασε τὴν Ἐκνθούλαν. Ἐκλινε πρὸς αὐτὴν ὀλίγον, τὴν ἐξήτασε καὶ εἶτα τὴν ἐκάλεσε διὰ τοῦ ὀνόματός της. Τὸ κυνάριον ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμούς, ἐφάνη πρὸς στιγμὴν δισταζόν, εἶτα μετὰ μεγάλης πράγματι χαρᾶς ἔσπευσε πρὸς τὴν γραῖαν κυρίαν, ἐκδηλοῦν διὰ μυρίων σημείων τὴν εὐχαριστήσιν του.

— Μπα! εἶνε ἡ σκυλίτσα μου, εἶνε ἡ Ἐκνθούλα μου.

'Ὁ Πέτρος κάτωχρος ἐπλησίασε.

— Αὐτὴ ἡ σκυλίτσα, ἠρώτησεν ἡ κυρία, εἶνε μαζὺ σας;

'Ὁμίλει μετὰ τρόπον ὑπερήφανον καὶ περιφρονητικόν. Τὰ ὄμματα της, χρώματος μολύβδου νεωστὶ ξεσθέντος, ἔλαμπον εἰς τὴν ἀτίσχυον καὶ κιτρινήν ὄψιν της.

'Ὁ Πέτρος ἠνώνησεν ὅτι θὰ τοῦ ἔπεραν τὴν Ἐκνθούλα του.

— Αὐτὸ τὸ σκυλί, κυρία, εἶνε 'δικό μου, εἶπε, τώρα θὰ τὸ 'ἴδῃτε.

Τὴν ἐφώναξε. Αὐτὴ δ' ἔτρεξε σείουσα τὴν οὐρανὸν της.

— Αὐτὴ ἡ σκύλα εἶνε 'δική μου, κυρία. Εἶδες πῶς ἄμα τὴν ἐφώναξα εὐθὺς ἔτρεξ' ἐπάνω μου; Τὴν ἔχω χάσει ἀπὸ τὸν χεῖμῶνα, τὸν Δεκέμβριον μῆνα. Μοῦ τὴν ἔχεις κλέψει, δὲν με μέλει! Τὴν εὗρηκα θὰ τὴν κρατήσω.

— Τὴν ἔχω κλέψει! ἐπιθύρισε καὶ παρετήρει βλοσυρὸς τὸ ταλαίπωρον ζῶον, τὸ ὅπου ἴσως ὑπέθετεν, ὅτι ἡ πλουσία κυρία καὶ ὁ κάμπυχος ἐργάτης, ἤθελον εἰς τὸ ἐξῆς, συνενούμενοι, φροντίζουσι περὶ αὐτοῦ ἀμρότεροι.

— Κλεμμένη! ἐπανέλαβεν ὁ Πέτρος...

Περίξ αὐτῶν ἐσχηματίσθη κύκλος περιέργων.

'Ὁ Πέτρος ἐνόησεν ὅτι ὅλοι οἱ ἐκεῖ συνηγμένοι ἠσθάνοντο ποῖαν τινα ἐχθρότητα κατ' αὐτοῦ. Καὶ οἱ καλοενδυμένοι αὐτοὶ κύριοι καὶ αἱ κομψαὶ κυρίαὶ θὰ ἔλεγον ὅτι ἀδύνατον νὰ ἔχῃ δικαίον ἐκεῖνος ὁ ζήτουλας. Καὶ ἐπὶ τέλους ἦν ἀληθές! Ἡ Ἐκνθούλα δὲν ἦτο ἰδική του... Νὰ τὴν πάρῃ διὰ τῆς βίας; Ἀδύνατον θὰ τὸν συνελάμβανον. Νὰ τὴν ἀφήσῃ ἐκεῖ; ἔτι πλέον ἀδύνατον... Ὅχι! ὄχι! πῶς νὰ ζήσῃ κατὰμονος ἀνευ τῆς ἐλαχίστης του παρηγορίας.

Καὶ ἐπειδὴ ἦν αὐτὸς ἀγαθός, ὑπέθετεν ὅτι καὶ ἡ γραῖα ἐκείνη κυρία θὰ ἦν ὁμοία του, καὶ τὴν παρεκάλεσε θερμῶς μετὰ δακρυβρέκτους ὀφθαλμούς:

— Κυρία, σας παρακαλῶ, ἔλεγε, ἀφήσετέ την εἰς ἐμέ. Ὅτ' τὴν κάμω εὐτυχῆ, θὰ τὴν περιποιούμαι. Αὐτὴ εἶνε ἡ ζωὴ γιὰ μέ. Εἶνε σὰν παιδί μου. Εἶνε φίλος μου,

ὁ μόνος μου φίλος. Ἀφήσετέ την εἰς ἐμέ, σας παρακαλῶ.

'Ἡ γραῖα κυρία ἤρχισε νὰ γελᾷ. Ὁ Πέτρος ἐπανελάβε μετὰ φωνῆς θερμοτέρας:

— Κυρία, σεῖς τὴν εἶχατε χαμένη καὶ δὲν ἐπεθάνατε, ἐγώ, ἂν μοῦ τὴν πάρετε, θὰ πεθάνω.

— Ἀκούσατε, κυρία, δὲν ἀγαπῶ τὰ σκάνδαλα. Μετὰ τῆς φωνᾶς σας ἦλθε τόσος κόσμος δίπλα μας, καὶ μετὰ δὲν μ' ἀρέσει. Ἄν δὲν μ' ἀφήσῃς ἡσυχη, θὰ σε ὀδηγήσω εἰς τὴν ἀστυνομία, καὶ ἐκεῖ θὰ μὰς ξεδικαλύνουν τὴν ὑπόθεσιν. Ἐσύρουσ' ποῖα εἶμαι καὶ ἂν συνειθίζω νὰ κλέβω τὰ σκυλιὰ.

Χωρὶς νὰ στρέψῃ κἂν τὴν κεφαλὴν, ὁ Πέτρος ρήξας κραυγὴν ἔφυγε.

'Ἐπλανήθη ἐπὶ ὀλοκλήρους ὥρας, ὀμιλῶν μεγαλοφώνως, καὶ κλαίων. Ἄμα ἐπῆλθεν ἡ νύξ, ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δωμάτιον του. Τὰ πάντα τῷ ἐφαίνοντο ἄψυχα. Ἡ χαρὰ του, ἡ μόνη του ἐπὶ γῆς χαρὰ, ἀπῆλθεν.

Καὶ ἦτο τόσῳ ζωηρὰ, τόσῳ ζωηρὰ ἡ σκυλίτσα του, ἡ Ἐκνθούλα του τόσῳ καλὰ ἔπαιζε καὶ ἐγαύγιζε, ὥστε ἡ πτωχὴ του κατοικία ἐφαίνετο πλήρης χαρᾶς. Καὶ τῶρα τίποτε, τίποτε, τίποτε. Ἡ σιωπὴ, τὸ κενόν. Ἄγριος ὁ Πέτρος ἔλαβεν ἐν χαλύβδινον τρύπανον.

Χωρὶς τὸ ἐλάχιστον νὰ διστασῇ, μετὰ βίας τὸ ἐνέπηξεν εἰς τὸ στήθος του.

'Ἐρρηξε κραυγὴν καὶ ἔπεσε νεκρός.

Δύο ἡμέρας ἔπειτα, δυσάρεστος ὁσμὴ εἴλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν γειτόνων. Ἀνεμνήσθησαν ὅτι ἀπὸ δύο ἡμερῶν δὲν εἶδον τὸν Πέτρον, καὶ ἐξεπλάγησαν διὰ τοῦτο, διότι τὸν ἐγνώριζον πάντοτε ἀκριβῆ εἰς τὰς ἐξεις του. Οὐδ' ὁ κύων του αὐτὸς ἐγαύγιζε πλέον. Ἐζήτησαν πληροφορίας ἀπὸ τοῦ μάστορός του ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖνος ἐγνώριζέ τι.

'Ἀπεφάσισαν νὰ εἰδοποιήσωσι τὸν ἀστυνομόν.

'Ὅτε οὗτος εἰσῆρχετο εἰς τὸν οἶκον τὸν ἠκολούθει καὶ εἰς κύων. Πάντες ἀνεγνώρισαν τὴν Ἐκνθούλαν. Ἐφαίνετο ἀσθμαίνουσα καὶ μετὰ μακρὸν δρόμον.

Εὐθὺς, ἄμα ἠνοιχθῆ ἡ θύρα, ἐρρίφθη ἐπὶ τοῦ ἀψύχου σώματος τοῦ Πέτρου, ἀλλ' ἀμέσως ἀπεσύρθη ὀπίσω ὑλακτοῦσα πλήρης θλίψεως.

Διέφυγε τῆς κυρίας της τὴν φορὰν ταύτην ἐκουσίως, ἵνα ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦ ὁποίου ἠσθάνετο ὅτι ἦτο ἡ μόνη χαρὰ.

'Ἄμα ὡς ἠδυνήθη ἐγκατέλειψε καὶ τὰ σακχαρωτὰ καὶ τὰ γλυκίσματα μετὰ ὅποια τὴν ἔτρεφεν ἡ παλαιὰ κυρία της, καὶ τόσον ὑπερήφανος, προτιμήσασα τὸν ἀπλοῦν ἄρτον καὶ τὰ τρυφερὰ παιγνίδια τοῦ ἀγαθοῦ καὶ πτωχοῦ φίλου της.

'Ἐπέστρεψε πολὺ ἀργά. Ὁ Πέτρος ὁμῶς ἀπέθανε πολὺ ὀργήγορα. Τὴν ἐπαύριον ἠκολούθησε τὸ φέρετρον καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ τὴν ἀφήσωσιν ὑλακτοῦσαν λυπηρότατα ἄνωθεν τοῦ νεοσκαφοῦ τάφου, ὅπου ὁ Πέτρος ἀνεπαύετο.

Κατὰ τὸ Γαλλικόν.

Αἰσιόπου